

**AKADEMIA
OBRONY NARODOWEJ**

AON 5377/2002

**Mjr dypl. mgr inż. Marek CHOJNACKI
Mjr dypl. Mariusz FORNAL**

**PROCEDURY PRZYGOTOWANIA
I REALIZACJI WSPARCIA
PRZEZ PAŃSTWO GOSPODARZA**

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
54282

WARSZAWA

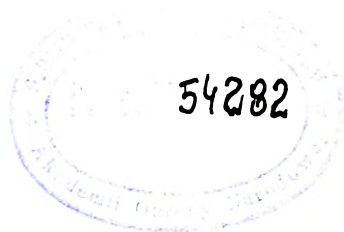
2002

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
WYDZIAŁ LOTNICTWA I OBRONY POWIETRZNEJ

AON 5377/02

Mjr dypl. mgr inż. Marek CHOJNACKI
Mjr dypl. Mariusz FORNAL

PROCEDURY PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI
WSPARCIA PRZEZ PAŃSTWO GOSPODARZA

38573

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
1. ZASADY I PROCEDURY PRZYGOTOWANIA WSPARCIA WOJSK NATO PRZEZ PAŃSTWO GOSPODARZA (HNS)	7
1.1. Dokumenty normatywne	9
1.2. Podstawowe pojęcia	10
1.3. Zasady HNS	11
1.4. Proces przygotowania HNS	13
1.5. Katalog możliwości HNS	22
2. PRZYGOTOWANIE WSPARCIA PRZEZ PAŃSTWO GOSPODARZA – CZY ISTNIEJĄ INNE MOŻLIWOŚCI?	26
2.1. Geneza	27
2.2. Cel Modelu NTC	28
2.3. Organa wykonawcze	29
2.4. Założenia	30
2.5. Ograniczenia funkcjonalne	30
2.6. Zasady ogólne	31
2.7. Proces przygotowania HNS	32
3. WSPARCIE PRZEZ PAŃSTWO GOSPODARZA – DOŚWIADCZENIA SIŁ ZBROJNYCH HOLANDII	38
3.1. Kompetencje	39
3.2. Rozpoczęcie procesu HNS	41
3.3. Przedsięwzięcia narodowe w procesie HNS	43
3.4. Przygotowanie	44
3.5. Realizacja	45
3.6. Ochrona i bezpieczeństwo	46
3.7. Zasady użycia siły	47
3.8. Zasady użycia broni palnej	48
3.9. Problematyka ochrony środowiska naturalnego	49
3.10. Kwestie finansowe	49
3.11. Wsparcie transportowe	50
3.12. Wsparcie w zakresie dostaw paliw	53

3.13. Łączność	54
3.14. Wsparcie medyczne	55
3.15. Postępowanie w przypadku spowodowania szkód	55
3.16. Kontakty ze społeczeństwem	56
3.17. Przekraczanie granicy państwowej	57
3.18. Pozyskiwanie siły roboczej	57
3.19. Problematyka celna	57
ZAKOŃCZENIE	59
ZAŁĄCZNIKI	60
WYKAZ NIEKTÓRYCH SKRÓTÓW I POJĘĆ	64
BIBLIOGRAFIA	67

WSTĘP

Jako warunek niezbędny do włączenia w strukturę NATO, Polska „na pierwszy dzień członkostwa” przyjęła cztery cele, bezpośrednio bądź pośrednio odnoszące się do zadań wynikających z obowiązku państwa gospodarza. Jednym z nich był cel oznaczony TG 4123 „*Wsparcie ze strony państwa gospodarza*”. Jego realizacja została podzielona na dwa etapy. Wymogiem etapu pierwszego było osiągnięcie, na pierwszy dzień członkostwa, gotowości do zapewnienia przez państwo gospodarza wsparcia dla przyjęcia sił sojuszniczych. Etap ten obejmował realizację następujących zadań: zidentyfikowanie możliwych do użycia lotnisk, portów morskich oraz bocznic kolejowych, do planowania przyjęcia wojsk i dalszego ich ruchu; ustanowienie zespołów łącznikowych z kompatybilnymi środkami łączności (zgodnie z porozumieniem standaryzacyjnym – STANAG 2101); zapewnienie map zgodnych ze standardami NATO; zapewnienie wsparcia logistycznego, w tym urządzeń logistycznych i medycznych; przyjęcie oznaczeń pojazdów i identyfikacji „swój – obcy”, włącznie z informacją o umundurowaniu i stopniach wojskowych wojsk własnych; zapewnienie informacji dotyczącej ruchu wojsk i transportu, w tym klasyfikacji i oznakowania dróg oraz mostów; zidentyfikowanie, ponad własne potrzeby obronne, wszelkich stosownych urządzeń magazynowych na potrzeby techniczne, w tym zasobów cywilnych oraz zapewnienie wszelkich potrzebnych środków związanych z przeszkodami terenowymi, pokonywaniem przeszkód wodnych, punktami przepraw promowych i fortyfikacjami.

Zgodnie z danymi, zawartymi w raporcie *Zespołu KSORM do spraw oceny realizacji zadań w procesie integracji RP z NATO*, zadania pierwszego etapu realizacji celu TG 4123 zostały wykonane. W drugim etapie realizacji, tj. do końca roku 2000, główny wykonawca celu był zobligowany do zbudowania *Centralnej bazy danych*, będącej podstawą określania możliwości logistycznych RP w zakresie realizacji zadań HNS. Byłaby ona wykorzystywana głównie podczas negocjowania porozumień międzynarodowych, w trakcie przygotowania i realizacji działań (operacji) nie wynikających z artykułu 5 Traktatu Waszyngtońskiego oraz planowania zadań strategicznych typu *Contingency Planning*. Obecnie, w ramach realizacji drugiego

etapu tego celu, prowadzone jest pozyskiwanie logistycznych danych pozaresortowych. Osiągnięcie celu TG 4123 wiąże się z realizacją trzynastu innych. Szczególnie dotyczy to ciągłości zaopatrywania, narodowego wsparcia logistycznego Sił Reagowania, koordynacji ruchu wojsk, obsługi transportu, sprawozdawczości oraz informatyzacji procesów dowodzenia. Głównym zadaniem związanym z realizacją celu HNS była budowa scentralizowanej bazy danych o możliwościach HNS, a ponadto ustanowienie i wdrożenie stosownych rozwiązań prawnych, niezbędnych dla właściwego wykonywania przez RP obowiązków państwa gospodarza oraz powołanie oddzielnego, etatowego organu ds. HNS i wyposażenie jej w uprawnienia do koordynacji współdziałania międzyresortowego. Należy zauważyć, że cel 4123, który był realizowany w roku 2000, nie występował samodzielnie w pakiecie propozycji celów edycji 2000. Analiza treści zawartych w propozycjach wielu innych celów sił zbrojnych tej edycji pozwala zauważyć, że zawierają one w sobie pewien zakres zadań związanych z HNS. Ocenia się, że na ogólną liczbę 137 propozycji celów sił zbrojnych edycji 2000, aż 28 celów, tj. ok. 20,5% odnosi się pośrednio lub dotyczy problematyki HNS. Poszczególne propozycje celów sił zbrojnych, zbieżnych z problematyką HNS, w toku negocjacji uzyskały różny poziom akceptacji. Z powyższego wynika jak ważną dla Sojuszu jest problematyka wsparcia przez państwo gospodarza, ale także jak olbrzymi wysiłek organizacyjny musi ponieść państwo, które chce to wsparcie przygotować.

W niniejszym opracowaniu celem autorów jest nie tylko przedstawienie aktualnej wiedzy, ale również propagowanie idei HNS. Aby uczestniczyć w organizowaniu, a następnie realizacji wsparcia przez państwo gospodarza należałoby poznać podstawy teoretyczne tego procesu, stosowne procedury oraz rozwiązania przyjęte, w tym zakresie, przez inne państwa, bardziej doświadczone w zakresie HNS. Zdaniem autorów niniejsze opracowanie umożliwia to i może być wykorzystywane w procesie dydaktycznym nie tylko w AON, ale również w innych ośrodkach zajmujących się tą dziedziną.

1. ZASADY I PROCEDURY PRZYGOTOWANIA WSPARCIA WOJSK NATO PRZEZ PAŃSTWO GOSPODARZA (HNS)

Analizując, nawet zupełnie pobieżnie, poszczególne, możliwe scenariusze rozwoju sytuacji geopolitycznej oraz wynikające z nich rodzaje zagrożeń i warianty koalicyjnego użycia wojsk NATO, łatwo dostrzegamy, że bardzo często wiążą się one z wydzieleniem i użyciem kontyngentów narodowych poszczególnych sojuszników, poza granicami wydzielających je państw. Naturalną konsekwencją takiego działania, tj. wydzielenia wojsk poza obszar kraju, jest znaczne wydłużenie, a nawet zerwanie, dotychczasowego łańcucha dostaw zaopatrzenia i usług. Powoduje to, że uznawane wcześniej (podczas pobytu i prowadzenia działań na obszarze własnego kraju) za najlepsze, narodowe źródła zasobów logistycznych stają się, czy to z powodów operacyjnych czy też ekonomicznych, niewystarczające. Ponadto, wyjście poza granice kraju oznacza również konieczność opuszczenia zajmowanych dotychczas, przystosowanych dokładnie do specyficznych potrzeb, obiektów infrastruktury, tak ważnych, zwłaszcza dla lotnictwa sił powietrznych. A zatem, zarówno w działaniach wynikających z art. 5. Traktatu Waszyngtońskiego, w ramach obrony koalicyjnej, w składzie sił wzmocnienia, jak i, szczególnie, w działaniach nie wynikających z treści tego artykułu oraz podczas ćwiczeń sojuszniczych, przygotowujących do prowadzenia wspólnych działań, poszczególni koalicjanci muszą posiadać dostęp do innych, niż wyłącznie narodowe, źródeł zasobów logistycznych dla wojsk wydzielonych przez siebie na obszar innego państwa.

Studiując publikacje sojusznicze znajdujemy tam wiele sklasyfikowanych i opisanych potencjalnych źródeł zasobów oraz sposobów ich pozyskiwania. Można tu wymienić: sojusznicze zasoby logistyczne finansowane wspólnie (commonly funded logistic resources), zasoby innego państwa, czy też innych państw Sojuszu, w tym: państwa wiodącego (lead nation), państwa wyspecjalizowanego (role specialist nation), specjalizującego się w określonym asortymencie środków zaopatrzenia lub świadczącego dany rodzaj usług logistycznych, czy też państwa realizującego zadania w ramach programu wzajemnego odtwarzania gotowości bojowej statków powietrz-

nych (Aircraft Cross-Servicing Programme), jak również państwa (państw) wydzielającego swoje zasoby w ramach wielonarodowego zintegrowanego zabezpieczenia logistycznego (multinational integrated logistic support). Mogą to być również, dostępne na rynku komercyjnym, zasoby miejscowe w którymkolwiek z państw, w tym także w państwie spoza Sojuszu, pozyskiwane poprzez ich kontraktowanie (local contracting). Jak wynika z powyższego, można wyspecyfikować całkiem obszerną listę takich, innych niż wyłącznie narodowe, źródeł zasobów logistycznych, dostępnych dla wojsk wydzielonych na obszar innego państwa. Wszystkie z tych wyżej wymienionych źródeł mają jednak, szczególnie z punktu widzenia planowania logistycznego, pewne wady, z których za najważniejsze należy uznać ich ograniczony zakres oraz doraźność, a zatem znaczną nieprzewidywalność występowania w określonym miejscu i czasie w przyszłości. Znacznie większe, wszak rządowe, gwarancje dostępności do źródeł oraz niemal pewność pozyskania środków i usług, przy potencjalnie szerokim zakresie zasobów logistycznych, umożliwi wojskom, prowadzącym działania poza obszarem kraju, **wsparcie przez państwo gospodarza (Host Nation Support – HNS)**. Wspomniana wyżej pewność nie wynika jednak z „nadania”. Jej uzyskanie wymaga znajomości i przestrzegania stosownych procedur oraz zrealizowania, na wielu różnych szczeblach, w tym także poza siłami zbrojnymi, szeregu złożonych przedsięwzięć przygotowawczych.

Po przystąpieniu do Sojuszu Północnoatlantyckiego, nasze państwo, w tym także jego siły zbrojne, stanęło w obliczu realizacji wymagań, jakie powinno spełnić w związku z pełnieniem, w czasie pokoju, kryzysu i konfliktu zbrojnego, roli państwa gospodarza (państwa goszczącego).

Można się nie zgodzić z tezą, że podczas wielonarodowych operacji wojskowych, a także ćwiczeń, zasoby państwa gospodarza są jednym (choć nie jedynym) z głównych źródeł zasobów, w tym także zasobów logistycznych, dla sił sojuszniczych, jednak trudno wyobrazić sobie przekraczanie granic, przemieszczanie się, rozmieszczanie i prowadzenie działań bez wsparcia przez państwo gospodarza. Proces planowania tego wsparcia realizowany jest w ramach planowania obronnego i stanowi jedno z ważniejszych zadań resortu obrony narodowej, jednak w jego realizacji powinni brać udział

także kompetentni przedstawiciele innych właściwych ministerstw. Ważne przy tym jest aby problematykę HNS, z perspektywy sił zbrojnych jak i całego państwa, postrzegać w dwóch aspektach:

- pierwszy – Polska jako państwo gospodarz dla sił sojuszniczych, wraz z wątpliwością – czy w przypadku zagrożenia udzieli nam pomocy ktoś, kogo nie będziemy w stanie przyjąć na naszym terytorium i udzielić mu pomocy?
- drugi – Polska jako odbiorca świadczeń, realizowanych, w ramach HNS, przez określone państwa, na terytorium których wydzielone przez nas wojska mogą się znaleźć.

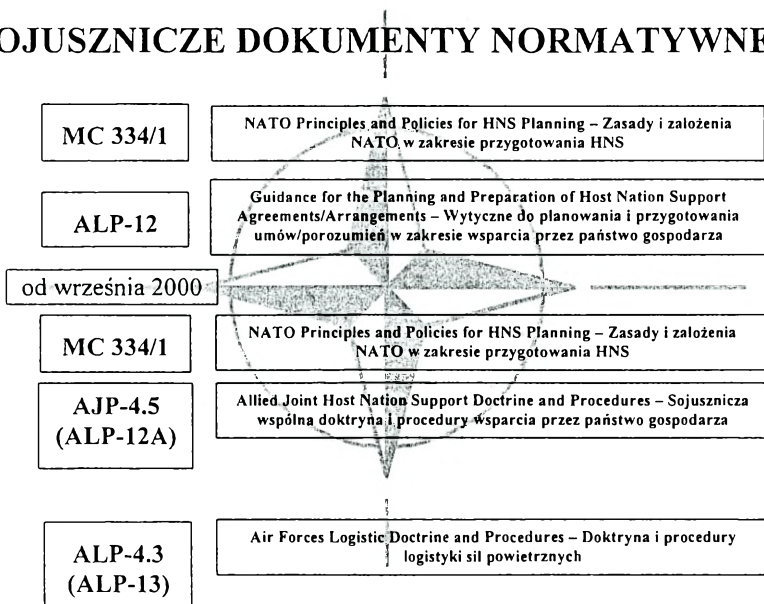
W naszych siłach zbrojnych już od kilku lat tematyka HNS jest podejmowana podczas seminariów, konferencji oraz warsztatów, także o charakterze międzynarodowym. Szczególnie ważne i wartościowe w tym zakresie były przedsięwzięcia organizowane przez Generalny Zarząd Logistyki Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Wystarczy wspomnieć seminarium polsko-amerykańskie, z udziałem przedstawicieli Logistics Management Institute, w 1998 r. oraz warsztaty w 1999 i 2000 r., w których, w charakterze wykładowców i doradców, uczestniczyli przedstawiciele sił zbrojnych Holandii.

1.1. Dokumenty normatywne

Rozważania rozpoczynamy od krótkiego przeglądu sojuszniczych dokumentów normatywnych, regulujących problematykę HNS. Dokumentem najwyższej rangi, zawierającym definicje podstawowych pojęć oraz zasady i założenia wsparcia przez państwo gospodarza, pozostaje MC 334/1 – **NATO Principles and Policies for HNS Planning**. Drugim z ważnych dokumentów jest wydana we wrześniu ubiegłego roku publikacja **AJP-4.5 (ALP-12A) – Allied Joint Host Nation Support Doctrine and Procedures**, zawierająca nowe procedury przygotowania wsparcia oraz wzory i przykłady sporządzanych dokumentów (tym samym też straciła ważność publikacja **ALP-12 – Guidance for the Planning and Preparation of Host Nation Support Agreements/Arrangements**). Z punktu widzenia Sił Powietrznych, za dokument normatyw-

ny, w tym zakresie, należy potraktować także publikację ALP-4.3 (ALP-13) – Air Forces Doctrine and Procedures. Zawiera ona wzory niektórych dokumentów, opracowywanych w procesie przygotowania HNS, specyficznych dla baz lotniczych i lotnisk (rys. 1).

SOJUSZNICZE DOKUMENTY NORMATYWNE

Rys. 1. Sojusznicze dokumenty normatywne dotyczące problematyki HNS.

1.2. Podstawowe pojęcia

Obecnie, gdy nie obce są nam już dokumenty normatywne, przypomnijmy sobie definicje podstawowych pojęć związanych z tym tematem. Po pierwsze, **wsparcie przez państwo gospodarza** to: „cywilna i wojskowa pomoc, udzielana, przez państwo gospodarza w czasie pokoju, kryzysu i wojny, wojskom sojuszniczym i instytucjom,

które są rozmieszczone na terytorium państwa gospodarza, prowadzą działania na nim, lub przemieszczają się przez nie; podstawę takiej pomocy stanowią porozumienia zawarte pomiędzy właściwymi władzami państwa gospodarza (państw gospodarzy) i państwa wysyłającego (państw wysyłających) i/lub władzami NATO”¹. Po drugie, **państwo gospodarz (Host Nation – HN)** to: „państwo, które przyjmuje wojska i/lub zaopatrzenie wojsk sojuszniczych oraz instytucje, rozmieszczone na terytorium państwa gospodarza, prowadzące działania na nim, lub przemieszczające się przez nie”². Po trzecie, **państwo wysyłające (Sending Nation – SN)** to: „państwo wydzielające swoje wojska, zaopatrzenie i/lub narodowe komponenty sił wielonarodowych i zgłaszające potrzebę uzyskania wsparcia, logistycznego oraz innego, podczas przemieszczania się przez terytorium państwa gospodarza lub prowadzenia działań na tym terytorium”³. Definicje te nie wymagają komentarza, zwróćmy jedynie uwagę na to, że wsparcie przez państwo gospodarza to nie zabezpieczenie przyjmowanych wojsk, lecz jedynie udzielana im pomoc, że pomoc ta ma charakter nie tylko wojskowy ale i cywilny oraz jest ona udzielana na podstawie porozumień zawieranych pomiędzy rządami zainteresowanych państw.

1.3. Zasady HNS

W zakresie HNS Sojusz stosuje osiem zasad. Większość z nich, bo aż siedem nawiązuje do ogólnych zasad logistycznych, a mianowicie:

- **Odpowiedzialność (Responsibility)** ponoszona jest wspólnie, przez poszczególne państwa jak i władze NATO;
- **Pozyskiwanie zasobów logistycznych (Provision)** mówi o tym, że HNS jest zasadniczym sposobem uzupełniania organicznych sił i środków zabezpieczenia dla wydzielanych wojsk, państwa gospodarze będą udzielały wsparcia w możliwie

¹ MC 334/1 NATO Principles and Policies for HNS Planning.

² Tamże

³ Tamże

największym zakresie, zgodnie z własnymi przepisami prawa, priorytetami i aktualnymi możliwościami⁴;

- **Kompetencje (Authority)** – dowódca NATO powinien posiadać uprawnienia do planowania, rozwijania i realizacji HNS, nie mogą one jednak naruszać praw państw wysyłających swoje wojska, w tym szczególnie praw do negocjowania i zawierania umów dwustronnych bezpośrednio z państwem gospodarzem;
- **Współdziałanie (Cooperation)**, realizowane pomiędzy państwem gospodarzem, państwami wysyłającymi, a władzami NATO, pozwala wyeliminować niepotrzebne współzawodnictwo o pozyskanie zasobów⁵;
- **Koordinowanie (Coordination)** w zakresie planowania i realizacji HNS, pomiędzy władzami poszczególnych państw i NATO, ma zasadnicze znaczenie ze względu na efektywność i sprawność działań oraz unikanie wspomnianego wyżej, zbędnego współzawodnictwa o zasoby; powinno być ono prowadzone na odpowiednich poziomach i w miarę potrzeb obejmować państwa spoza Sojuszu, ONZ, UZE, OBWE oraz organizacje pozarządowe;
- **Ekonomiczność (Economy)** oznacza takie przygotowanie i realizację HNS, które zapewnią nie tylko najbardziej odpowiednie i skuteczne, ale również ekonomiczne wykorzystanie dostępnych zasobów, zgodnie z ideą: ilość, jakość, miejsce, czas oraz lepiej, szybciej, taniej;
- **Jasność sytuacji (Visibility)** dotyczy potrzeby posiadania, przez właściwych dowódców Sojuszu oraz państw wysyłających, dostępu do informacji w zakresie sta-

⁴ Swoje możliwości w zakresie wsparcia, państwa gospodarze powinny formułować w postaci katalogu możliwości (Capability Catalog – CapCat).

⁵ Takie współzawodnictwo może przede wszystkim doprowadzić na danym obszarze do podniesienia cen określonych towarów lub usług oraz, co jest bardzo prawdopodobne, do nie uwzględniania priorytetów. Np. może zaistnieć sytuacja, w której wojska jednego z państw wysyłających, na których nie spoczywa główny wysiłek operacji, będą w pełni zaopatrzone natomiast u pozostałych wystąpią niedobory.

nu oraz poziomu przygotowania i realizacji wsparcia przez państwo gospodarza wojsk oraz instytucji sojuszniczych;

- **Zwrot kosztów** (Reimbursement) narodowych, ponoszonych przez poszczególne państwa, jak też wspólnych powinien być uzgadniany pomiędzy państwem gospodarzem i państwami wysyłającymi oraz, w stosownych przypadkach, z władzami NATO. Ewentualne kwestie sporne w zakresie zwrotu kosztów rozwiązywane są przez władze Sojuszu.

1.4. Proces przygotowania HNS

Przygotowanie HNS ma charakter dynamiczny. Przypomina, w pewnym stopniu, metodę równoległą w procesie podejmowania decyzji. Jego przebieg zależy od sytuacji operacyjno-taktycznej, wiarygodnej i aktualnej bazy danych, stopnia wyszkolenia personelu, poziomu zaawansowania prac pomiędzy zainteresowanymi stronami⁶ itd. W procesie tym mogą wystąpić w jednym czasie różne jego etapy. Aby dokładnie zrozumieć istotę zmian procedur przygotowania HNS, zawartych w publikacji AJP-4.5 (ALP-12A), wypada najpierw w skrócie przypomnieć rozwiązania obowiązujące poprzednio. Do września ubiegłego roku, zgodnie z treścią obowiązującej wtedy publikacji ALP-12, należało postępować w sposób następujący (rys. 2):

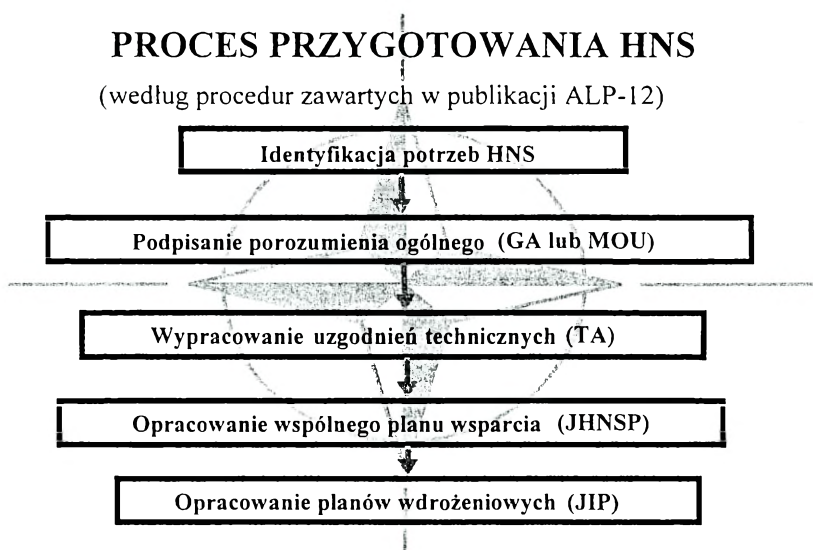
- I. Identyfikacja potrzeb HNS. Sojusznicze plany operacyjne zawierają podstawowe założenia koncepcyjne wymagań w zakresie wsparcia. Dowódcy NATO posiadający odpowiednie uprawnienia prowadzą uzgodnienia lub zawierają stosowne umowy (Host Nation Support Agreement/Arrangement – HNSA).

⁶ Do 1999 roku poszczególne państwa NATO zrealizowały następujące przedsięwzięcia: w etapie I – MOU podpisały m.in. Dania, Norwegia, Włochy, w etapie II SOR podpisały również te państwa; natomiast przedsięwzięcia etapu I rozpoczęły m.in. Belgia, Grecja, Luksemburg, Turcja, a drugiego m.in. Włochy, Holandia, Portugalia, W. Brytania. Etap III realizuje Hiszpania. Zbiór materiałów z kursu "Wsparcie przez państwo gospodarza /HNS/" prowadzonego przez ekspertów z SHAPE i AFCENT, Balatonkense 22-24.06.1999.

Zawarcie Porozumienia ogólnego (General Agreement – GA) lub Memorandum w sprawie porozumienia (**Memorandum of Understanding – MOU**). Kraj, lub dowódca NATO, wnoszący o HNS, inicjuje negocjacje z odpowiednimi władzami państwa gospodarza. Na zakończenie procesu negocjacyjnego, podpisywany jest, na szczeblu rządowym, GA lub MOU, akceptujący konieczność zawarcia umowy dwustronnej i upoważniający do prowadzenia dalszych prac.

PROCES PRZYGOTOWANIA HNS

(według procedur zawartych w publikacji ALP-12)

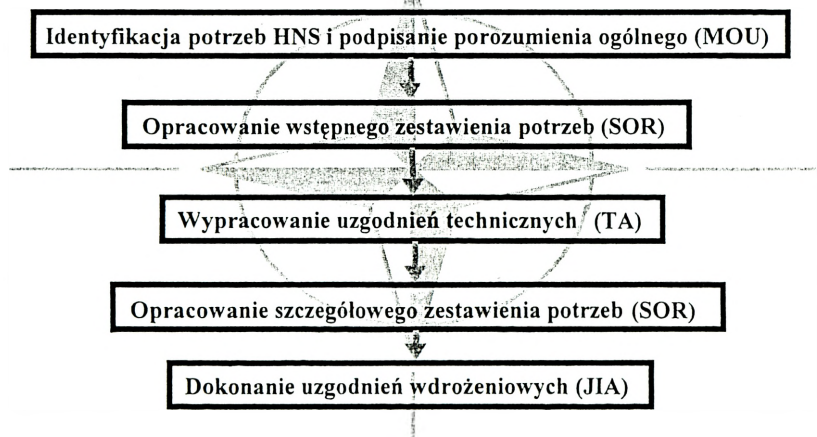
ys. 2. Proces przygotowania HNS, na podstawie procedur zawartych w publikacji ALP-12, obowiązującej do września 2000 r.

I. Dokonanie uzgodnień technicznych (**Technical Agreement – TA**). W celu ich prowadzenia powoływany był odpowiedni Połączony Komitet, który kontynuował dalsze, szczegółowe negocjacje oraz dokonywał uzgodnień, dotyczących rodzaju i zakresu wsparcia oraz warunków prawnych i finansowych, zarówno cywilnych jak i wojskowych.

- IV. Opracowanie Wspólnego planu wsparcia przez państwo gospodarza (Joint Host Nation Support Plan – JHNSP). Zawiera on szczegółowe reguły i procedury realizacyjne opracowane w formie umów i porozumień. Posiada aneksy, dotyczące tematów specjalistycznych, zwykle odnoszące się do uzgodnień technicznych (TA). W celu opracowania wyżej wymienionych planów, państwa i dowódcy mogły powoływać Połączone Komisje i Podkomisje Planowania.
- V. Wdrożenie. W razie potrzeby powoływany był Połączony Komitet Wykonawczy, w skład którego wchodziłi przedstawiciele krajów i odpowiednich dowódców. Celem działania komitetu było kierowanie procesem implementacyjnym i opracowanie uzgodnionych Wspólnych Planów Wdrożeniowych (Joint Implementation Plan – JIP), które są szczegółowymi planami, zawierającymi dane umożliwiające realizację HNS w okresie pokoju, kryzysu lub wojny.

PROCES PRZYGOTOWANIA HNS

(według procedur zawartych w publikacji AJP-4.5)

rys. 3. Proces przygotowania HNS, na podstawie procedur zawartych w publikacji AJP-4.5 (ALP-12A), obowiązującej od września 2000 r.

Zaprezentowany powyżej schemat przebiegu procesu przygotowania HNS nie wygląda na nazbyt skomplikowany, jednak nawet po wnikliwym przestudiowaniu publikacji ALP-12 pozostawało całe mnóstwo wątpliwości i pytań, głównie o to jak wykonywać poszczególne czynności przygotowawcze. Nic dziwnego, wszak sojusznicze wskazówki do realizacji kolejnych etapów tego procesu zawarte były w kilku wierszach i ograniczały się często do stwierdzenia, że *jeżeli zachodzi potrzeba* do przeprowadzenia określonych czynności *może zostać powołany* odpowiedni *komitet* lub *komisja*. Niewątpliwie, dla kogoś kto pierwszy raz miał do czynienia z tymi problemami była to lektura bardzo trudna. Tym bardziej trudno było wykonawcom, na poszczególnych szczeblach organizacyjnych wojsk, którzy mieli to wszystko wdrażać. O tym, że procedury zawarte w publikacji ALP-12 nie były najlepsze oraz zdecydowanie nieczytelne świadczy dokonanie ich zmiany, co miało miejsce we wrześniu ubiegłego roku. Na pierwszy rzut oka zmiany te mają jedynie charakter kosmetyczny (rys. 3), wszak w dalszym ciągu proces przygotowania HNS obejmuje 5 etapów, jednak postaramy się przekonać, że są one jednak znacznie większe. Jest to możliwe między innymi także dzięki znacznie lepszemu poziomowi opracowania publikacji AJP-4.5, która zawiera zdecydowanie bardziej jasny i szczegółowy opis tego procesu.

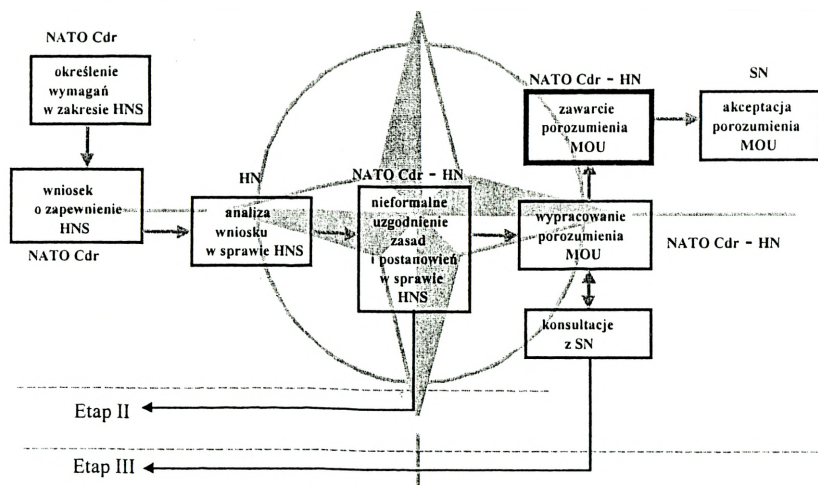
W **etapie I** (rys. 4) **sojuszniczy dowódca szczebla strategicznego (NATO Cdr⁷)** określa ogólne wymagania w zakresie HNS oraz formuluje i przesyła do HN stosowny wniosek o zapewnienie wsparcia. Po dokonaniu analizy potrzeb wyszczególnionych w powyższym wniosku dochodzi do spotkania przedstawicieli NATO Cdr i HN, w celu wstępnego (na razie jeszcze nieformalnego) uzgodnienia ogólnych stanowisk stron (jest to zarazem najwcześniejszy moment, w którym – w celu skrócenia łącznego czasu trwania przygotowań HNS – można przystąpić do realizacji zadań etapu II). Czynności etapu I kończą się wypracowaniem (pośrednio, w postaci konsultacji uczestniczą w nim SN), a następnie zawarciem (przez NATO Cdr oraz przedstawiciela rządu HN), **porozumienia ogólnego**. Jest to dokument spinający prowadzone (dwa lub wielostronne) uzgodnienia, wyrażający zamiar lub zobowiązania w zakresie wsparcia wojsk i instytucji sojuszniczych. Zapewnia ono, wzajemnie uzgodnione pod-

⁷ W przypadku ćwiczenia „STRONG RESOLVE 2002” jest to wspomniany wyżej SACLANT.

stawy wojskowo-polityczne dla wypracowania podporządkowanych mu dokumentów wdrożeniowych. MOU jest podstawowym dokumentem w procesie planowania HNS, potwierdzającym potrzebę formalnego ustanowienia nadrzędnych zasad, obejmujących zapewnienie wsparcia pomiędzy dowództwami strategicznymi, państwami wysyłającymi i państwem gospodarzem oraz dającym upoważnienie do prowadzenia dalszych prac.

PROCES PRZYGOTOWANIA HNS - Etap I

Identyfikacja potrzeb i podpisanie porozumienia ogólnego (MOU)

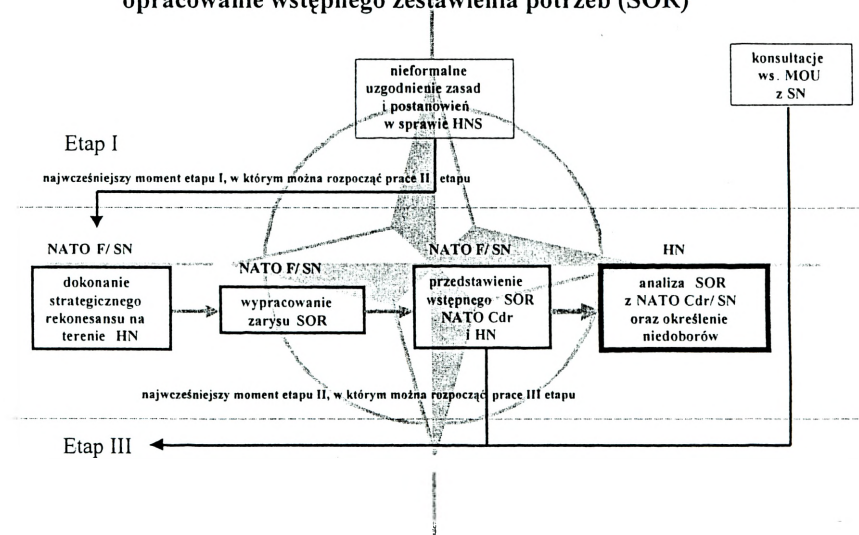

Rys. 4. Schemat przebiegu I etapu procesu przygotowania HNS.

Powinny w nim zostać zawarte: definicje, cel MOU, zakres i ustalenia ogólne, wykaz dokumentów (na podstawie których będzie realizowane wsparcie), obowiązki poszczególnych stron porozumienia, zasady finansowania, sposoby postępowania w przypadku jakichkolwiek roszczeń ze strony państw uczestniczących w operacji (ćwiczeniu), ustalenia w zakresie ochrony środowiska, środki bezpieczeństwa, postępowanie w przypadku kwestii spornych, tryb postępowania w przypadku zaistniałych zmian, termin rozpoczęcia, czas trwania oraz wygaśnięcia porozumienia. Ponieważ,

oprócz instytucji (np. dowództw) sojusznicznych, ze wsparcia będą korzystały wojska wydzielane przez poszczególne państwa i właśnie te państwa będą później ponosiły koszty świadczeń udzielonych ich wojskom (tzw. koszty narodowe), po zawarciu porozumienia ogólnego jest ono (pomimo wspomnianych wyżej konsultacji) przedstawiane do ostatecznej akceptacji poszczególnym SN. Stanowisko państwa wysyłającego (w zależności od tego czy w pełni akceptuje ono przedłożone MOU, czy też zawiera jednak zastrzeżenia) jest wyrażane w postaci odpowiedniego dokumentu – **noty o akcesji** (Note of Accession – NOA) lub **deklaracji intencji** (Statement of Intention – SOI). Nota o akcesji wyraża decyzję państwa wysyłającego o przystąpieniu do operacji (ćwiczenia) oraz zamiarze korzystania z HNS, realizowanego na podstawie MOU zawartego przez NATO Cdr i HN. Decyzja państwa wysyłającego o uczestnictwie w operacji (ćwiczeniu), jednak z pewnymi jego zastrzeżeniami (uwagami), oznajmiana jest w postaci deklaracji intencji.

PROCES PRZYGOTOWANIA HNS - Etap II opracowanie wstępnego zestawienia potrzeb (SOR)

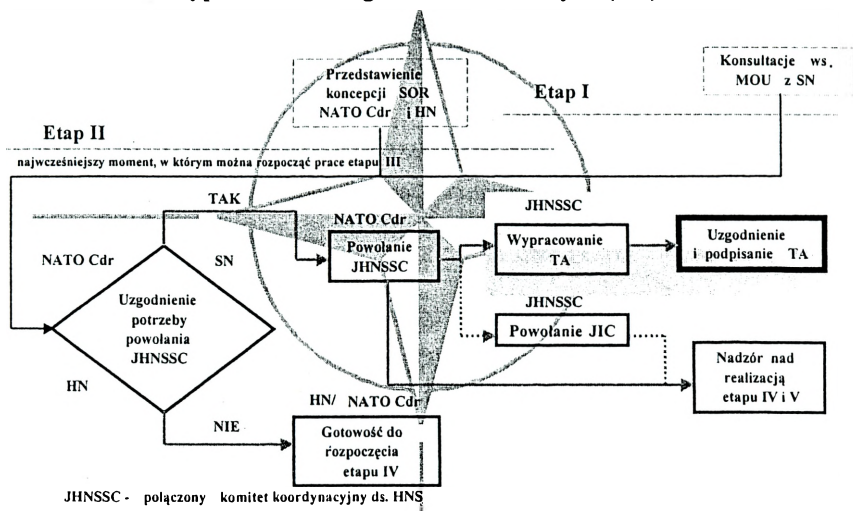

Rys. 5. Schemat przebiegu II etapu procesu przygotowania HNS.

Etap II procesu przygotowania HNS (rys. 5) skupia się wokół wstępnego określenia potrzeb, wojsk i instytucji sojusznicznych (NATO F), w zakresie HNS. Rozpoczyna się on od przeprowadzenia na terenie państwa gospodarza, przez przedstawicieli właściwych dowódców sojusznicznych oraz państw wysyłających, pierwszego, ogólnego rekonesansu. Jego wyniki pozwalają na zweryfikowanie narodowych oczekiwań i opracowanie **wstępnego zestawienia potrzeb** (zał. 1 i 2), przy tym państwa wysyłające wypełniają kolumny 1 i 2. Zestawienia te (opracowane przez poszczególne dowództwa sojuszniczne i SN trafiają następnie do właściwego NATO Cdr (zapewnia mu to wgląd w przebieg procesu przygotowania HNS) oraz do państwa gospodarza (jest to najwcześniejszy moment, w którym można przystąpić do realizacji zadań etapu III). Wstępne zestawienie potrzeb jest dokumentem wyszczególniającym siły i sprzęt planowany do rozmieszczenia lub rozwinięcia wraz z potrzebami, które zapewnią to rozwinięcie czyli obiektami, instalacjami, środkami materiałowo-technicznymi oraz odpowiednimi usługami. Oczywiście jest, że dokument ten powinien uwzględniać potencjalne możliwości państwa gospodarza, wyrażone w opracowanym przez to państwo **katalogu możliwości**. Jak wspomniano wyżej wstępne zestawienia potrzeb trafiają do państwa gospodarza, które określa dostępność zapotrzebowanych środków i usług oraz wskazuje niedobory i proponuje warunki finansowe wsparcia (wypełnia kolumny 3-5).

W **etapie III** (rys. 6), dokonywane są uzgodnienia szczegółowe HNS. W ich wyniku opracowywany jest dokument o nazwie **uzgodnienia techniczne** (Technical Arrangement – TA), który zawiera wszelkie ustalenia, niezbędne dla realizacji dalszych prac przygotowawczych. Obejmuje on koncepcję, obowiązki, procedury oraz szczegółowe uregulowania finansowe i prawne, w zakresie zapewnienia wsparcia państwu wysyłającemu przez państwo gospodarza. Ich główną treścią są sposoby spełnienia przez państwo gospodarza wymagań Sojuszu i państw wysyłających oraz ogólne procedury i ustalenia dotyczące wprowadzania ich w życie. TA uzupełniają MOU, a zarazem ułatwiają sporządzenie, w ostatnim etapie tego procesu, uzgodnień wdrożeniowych.

PLANOWANIE HNS - Etap III wypracowanie uzgodnień technicznych (TA)

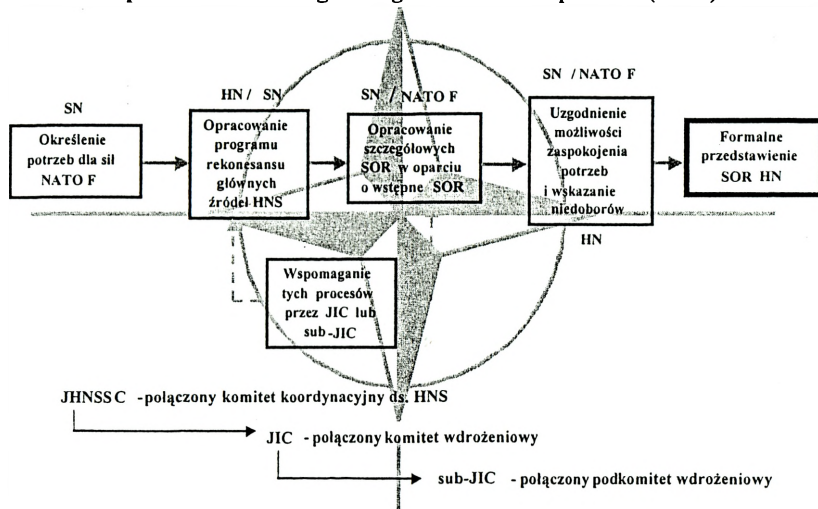

Rys. 6. Schemat przebiegu III etapu procesu przygotowania HNS.

Etap IV (rys. 7) przypomina nieco etap II. W jego trakcie przeprowadzany jest drugi rekonesans oraz uszczegółowione zostają określone wcześniej (właśnie w II etapie) wstępne potrzeby wsparcia. W pracach tych uczestniczą przedstawiciele wszystkich zainteresowanych stron. Efektem tego etapu jest opracowanie, uzgodnienie i formalne przedstawienie państwu gospodarzowi **szczegółowych zestawień potrzeb**, przy tym znów, tak jak w etapie drugim, potencjalni odbiorcy świadczeń wypełniają kolumny 1 i 2 (forma i układ zestawienia szczegółowego nie różni się od poznanego już – rys.6 i 7 – zestawienia wstępnego, niewątpliwie różni je natomiast treść, przede wszystkim stopień precyzji, konkretność wyszczególnionych w nich potrzeb).

PLANOWANIE HNS - Etap IV

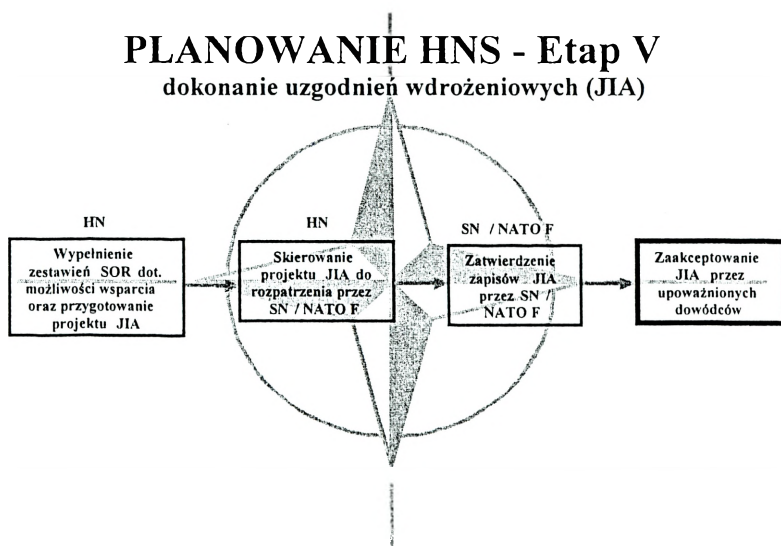
opracowanie szczegółowego zestawienia potrzeb (SOR)

Rys. 7. Schemat przebiegu IV etapu procesu przygotowania HNS.

Etap V (rys. 8) rozpoczyna państwo gospodarz, które tak jak wcześniej (w II etapie) ustosunkowuje się do zapisów zawartych w zestawieniach potrzeb. Wypełnia kolumny 3-5 SOR, a następnie opracowuje projekt ostatniego z dokumentów przygotowawczych tj. **wspólne uzgodnienia wdrożeniowe** (Joint Implementation Arrangement – JIA). Określa on zobowiązania poszczególnych stron, z jednej strony w zakresie zapewnienia, a z drugiej w zakresie odbioru świadczeń w ramach HNS. Jest on sporządzany głównie na podstawie wypracowanych w etapie III uzgodnień technicznych i zawiera szczegółowe informacje o zapotrzebowanym i oferowanym wsparciu, ścisłe lokalne procedury wdrażania przyjętych uzgodnień oraz równie szczegółowe ustalenia dotyczące wzajemnych rozliczeń finansowych. Ze względu na specyfikę po-

trzeb pododdziałów lotnictwa oraz możliwości baz lotniczych i lotnisk, wzór JIA dla tego typu obiektów różni się od wzoru podstawowego, zawartego w publikacji AJP-4.5 (ALP-12A). Stosowny wzór tego dokumentu stanowi załącznik do wspomnianej na wstępie publikacji Alp-4.3 (ALP-13). JIA składa się z części ogólnej, pisanej tekstem otwartym, oraz mnóstwa załączników zawierających tabele (o układzie takim samym jak w SOR), dotyczących poszczególnych klas środków zaopatrzenia, urządzeń, obiektów i usług (w tym również zabezpieczenia bojowego, dowodzenia i łączności). W załączniku zawierającym wzór JIA znajdziemy też nieco wskazówek i procedur dotyczących przeprowadzenia rekonesansu obiektów lotniskowych.

Rys. 8. Schemat przebiegu V etapu procesu przygotowania HNS.

1.5. Katalog możliwości HNS

W celu rozpoczęcia procesu przygotowania wsparcia sił sojuszniczych należy określić potencjalne możliwości, czyli zasadnicze rodzaje świadczeń, usług i zaopa-

trzenia, które może zaoferować państwo gospodarz. Wynikiem tych prac powinien być katalog możliwości, który usprawnia pracę planistów Sojuszu oraz pozwala państwu wysyłającym na szybkie określenie wymagań i zakresu potrzeb państw wysyłających. Jest on jednym z podstawowych dokumentów opracowywanych przez poszczególne państwa Sojuszu już w czasie pokoju. Dzięki niemu dowództwo NATO już w procesie planowania obronnego może określać obszary działań dla państw wysyłających. Oczywistym jest (m.in. ze względu na stan prawny), że dokument ten powinien uwzględniać możliwości państwa gospodarza w różnych stanach tzn. pokoju oraz kryzysu i wojny. W związku z tym katalog ten powinien być opracowany dwuwariantowo, dla niskiego oraz wysokiego poziomu zagrożenia, odpowiadających, odpowiednio, gwarantowanym minimalnym możliwościom HNS w czasie pokoju oraz maksymalnym możliwościom HNS, w warunkach pełnej mobilizacji i wprowadzenia przepisów prawnych odpowiadających stanom wyższej konieczności.

Format katalogu winien przedstawiać się następująco:

1) Opis ogólny (przykładowy opis ogólny przedstawia poniższy schemat).

Wyszczególnienie	Wsparcie niskiego poziomu	Wsparcie wysokiego poziomu
Porty lotnicze załadowania i wyładowania, możliwości przyjęcia	Liczba dostępnych lotnisk, liczba możliwych do przyjęcia samolotów określonego typu	Liczba dostępnych lotnisk, liczba możliwych do przyjęcia samolotów określonego typu
Bazy lotnicze, pojemność	Liczba dostępnych baz, liczba stref rozśrodkowania samolotów	Liczba dostępnych baz, liczba stref rozśrodkowania samolotów
Infrastruktura transportowa, możliwości	Liczba standardowych jednostek (równoważników), jakie mogą być transportowane: - koleją - transportem samochodowym - drogą morską lub żegluga śródlądową	Liczba równoważników standardowych jednostek, jakie mogą być transportowane: - koleją - transportem samochodowym - drogą morską lub żegluga śródlądową
Zaopatrzenie w MPS, możliwości	Typ instalacji, dostępność paliw standardowych i wysokość dzienna dostaw	Typ instalacji, dostępność paliw standardowych i wysokość dzienna dostaw

Ogólne możliwości zabezpieczenia medycznego, w tym hospitalizacji	Dostępność szpitali typu „ostrego” (poziom 2/3)	Dostępność szpitali typu „ostrego” (poziom 2/3) i innych urządzeń medycznych, w tym liczba dostępnych łóżek, zespołów chirurgicznych oraz sal operacyjnych
---	---	--

- 2) Charakterystyka instalacji/punktów przyjęcia. Instalacje obejmują: porty lotnicze załadowania i wyładowania, morskie porty załadowania i wyładowania oraz naturalne nabrzeża logistyczne.

Charakterystyka winna zawierać ogólne informacje o porcie tzn. jego rodzaj, gdzie się znajduje i do czego jest przeznaczony. Następnie winny być wyszczególnione zadania w warunkach wsparcia o niskim i wysokim poziomie oraz ocena możliwości portu tzn. stopień zdolności do przyjmowania transportów wojskowych, także odpowiednio w warunkach niskiego i wysokiego poziomu wsparcia. W części końcowej powinien być przedstawiony opis portu.

- 3) Charakterystyka instalacji oraz urządzeń lotniczych i morskich baz operacyjnych.

Charakterystyka ta winna zawierać ogólne wiadomości o położeniu bazy i jej przeznaczeniu oraz zadaniach. Ponadto powinna być zawarta ocena bazy, określająca jej możliwości w zakresie HNS, również w warunkach niskiego oraz wysokiego poziomu wsparcia, a także opis bazy.

- 4) Informacje o urządzeniach i wyposażeniu (porty przeladunkowe morskie i lotnicze, bazy morskie i lotnicze, rejony ześrodkowania, instalacje paliwowe itp., urządzenia i wyposażenie medyczne, infrastruktura transportu lądowego).

- 5) Zakres wsparcia – identyfikacja innych możliwości państwa gospodarza, co do których może zachodzić potrzeba uzyskania informacji.

Tematyka HNS była już wcześniej przedmiotem rozważań, m.in. na łamach czasopism wojskowych, jednak uwzględniały one siłą rzeczy ówczesne, obecnie już nieaktualne, akty normatywne⁸. Ostatnio również problematyka ta była poruszona, jednak zaledwie została zasygnalizowana w szerokim kontekście logistyki SZ RP⁹. Intencją autorów niniejszego wydawnictwa jest przedstawienie aktualnych, doktrynalnych zasad i procedur w zakresie przygotowania wsparcia przez państwo gospodarza. Przygotowanie tego wsparcia, jak wiemy, w znacznym stopniu (lecz nie wyłącznie) należy do sił zbrojnych. Niniejszy rozdział obejmuje procedury sojusznicze w zakresie przygotowania wsparcia przez państwo gospodarza, w kolejnym zawarto rozwiązania o charakterze „innej drogi”, stosowane – w zakresie HNS – przez część państw NATO.

⁸ W. Drążczyk, *Zasady, założenia i zakres wsparcia SP NATO przez państwo-gospodarza (Host Nation Support – HNS)*, PWLOP nr 5/1999 oraz *Katalog możliwości państwa przyjmującego wojska NATO w zakresie logistyki SP*, PWLOP nr 6/1999.

⁹ R. Krzyżelewski, *System logistyczny Sił Zbrojnych RP*, PWLOP nr 8/2001.

2. PRZYGOTOWANIE WSPARCIA PRZEZ PAŃSTWO GOSPODARZA – CZY ISTNIEJĄ INNE MOŻLIWOŚCI?

W poprzednim rozdziale zapowiedziano zaprezentowanie również innych rozwiązań w zakresie przygotowania HNS. Warto je poznać, ponieważ są one z powodzeniem stosowane przez część państw członkowskich NATO, a jednocześnie różnią się od standardowych procedur sojuszniczych, przedstawionych w rozdziale pierwszym. Pomimo istnienia wspólnych, sojuszniczych dokumentów normatywnych o charakterze doktrynalnym, zawierających zasady i założenia wsparcia przez państwo gospodarza oraz procedury, które powinny być stosowane w procesie przygotowania HNS, poszczególne państwa Sojuszu mogą w tym zakresie zawierać również odrębne porozumienia. Opracowywane przez nie, w związku z tym, stosowne dokumenty stanowią następnie bazę teoretyczną do dalszych działań doskonalących możliwości wspierania wojsk NATO przez państwa gospodarzy.

We wstępie do publikacji **AJP-4.5 (ALP-12A) – Allied Joint Host Nation Support Doctrine and Procedures**, która zawiera wspólne, sojusznicze procedury i doktrynę HNS, istnieje zapis mówiący o tym, że Konferencja Wyższych Logistyków NATO (*Senior NATO Logisticians' Conference – SNLC*) może ponownie zainicjować działania, których celem jest włączenie do AJP-4.5 treści dokumentu **National Territorial Commanders' (NTC) Guidelines for the Provision of HNS** (Wytoczne narodowych dowódców terytorialnych do realizacji HNS). Już wcześniej, w jesieni 1999 roku, SNLC podjęła taką próbę, jednak aby nie hamować procesu wydawniczego i umożliwić jak najszybsze opublikowanie AJP-4.5¹⁰ uzgodniła, że włączenie Modelu NTC będzie rozważane podczas następnej, późniejszej nowelizacji tego dokumentu. Zapis taki świadczy o tym, że prac Sojuszu nad problemami przygotowania wsparcia przez państwo gospodarza nie można uznać za definitywnie zakończone. Kolejne wer-

¹⁰ Było to tak ważne i pilne ze względu na potrzebę uaktualnienia obowiązującej wtedy, wprowadzonej jeszcze w roku 1993 i nie odpowiadającej już aktualnym wyzwaniom, publikacji ALP-12 – *Guidance for the Planning and Preparation of Host Nation Support Agreements/Arrangements* oraz zapewnienia jej spójności z dokumentem o charakterze nadrzędnym MC 334/1 – *NATO Principles and Policies for HNS Planning*. Zadanie to zostało podjęte w marcu 1999, a pierwszą wersję dokumentu opracowano już w lipcu tego samego roku. Ostatecznie proces przygotowania publikacji ALP-12(A) zakończono w kwietniu roku 2000, kiedy to zatwierdzony został jej czwarty projekt roboczy.

sje AJP-4.5 będą już – prawdopodobnie – zawierały zmodyfikowane procedury przygotowania HNS i będą to raczej rozwiązania zaczerpnięte ze wspomnianego wyżej modelu. Z tego właśnie względu, jak i dlatego, że już obecnie procedury tego modelu są stosowane przez niektóre państwa NATO, powinien być on znany wszystkim tym, którzy na co dzień zajmują się tą problematyką.

2.1. Geneza

Zaczynając prezentację Modelu NTC trzeba wrócić do daty 28 maja 1986 roku. Wtedy to dowódcy narodowych sił terytorialnych (National Territorial Commanders) Belgii, Niemiec, Luksemburga, Holandii oraz 21 dowództwa obszaru teatru wojsk lądowych USA (Theater Army Area Command – TAACOM) zawarli porozumienie (Memorandum of Arrangement), w którym postanowili, że każdego roku będą spotykać się na nieoficjalnych konferencjach informacyjnych. Celem tych spotkań miała być wymiana informacji, przedstawienie poglądów i omówienie międzynarodowych kwestii, dotyczących wykorzystania linii komunikacyjnych (lądowych, wodnych i powietrznych) na obszarach tych krajów. W niedługim czasie do porozumienia tego przystąpiły również Francja i W. Brytania.

Olbrzymie zmiany polityczne, do których doszło w latach dziewięćdziesiątych w Europie, doprowadziły do fundamentalnych zmian, zarówno w środowisku bezpieczeństwa jak i polityczno-militarnym. Dla sojusznicznych sił zbrojnych zmiany te oznaczały rozszerzenie spektrum zadań, które z kolei wymagało przygotowania tych sił w zakresie możliwości rozwijania ich nie tylko na obszarze Europy, ale również poza nią, w tym także ich tranzytu przez państwa europejskie. Podczas konferencji, która odbyła się w 1991 roku na terytorium Holandii, w Hilversum, wspomniani wyżej dowódcy zgodzili się na dokonywanie w przyszłości przeglądu doświadczeń oraz dokumentowanie propozycji i wniosków w zakresie przygotowania oraz prowadzenia rozwinięcia wojsk. W wyniku tych uzgodnień opracowane zostały **National Territorial Commanders' Guidelines for Contingency Deployment** (Wytyczne narodowych dowódców terytorialnych do rozwijania sił w określonych sytuacjach) – w skró-

cie zostały one nazwane NTC-Model¹¹. Wytyczne te regulują problematykę wsparcia wojsk rozwijanych na obszarach wyżej wymienionych państw, przemieszczających się przez nie, jak też rozwijanych poza ich terytoriami. Główna część tego dokumentu zawiera wytyczne (wskazówki) ogólne, przeznaczone dla wszystkich zainteresowanych państw. Jej dopełnienie stanowią aneksy narodowe, wydane przez poszczególne państwa, obejmujące szczegółowe wytyczne, uwzględniające właściwości (osobliwości) narodowe, które muszą być przestrzegane przez państwa wysyłające, przemieszczające i rozwijające swoje siły na tych terytoriach.

2.2. Cel Modelu NTC

Celem opracowania tych wytycznych jest doskonalenie wspólnych procedur w zakresie wspierania rozwijanych sił przez państwo gospodarza, w tym szczególnie udzielania im wsparcia logistycznego. Chodzi tu głównie o osiągnięcie takich korzyści jak zyskanie na czasie, ograniczenie wielkości wysyłanego kontyngentu, zwłaszcza poprzez zmniejszenie ilości – stanowiących zawsze swoisty balast dla wojsk operacyjnych – wchodzących w jego skład sił oraz środków zabezpieczenia, w tym zabezpieczenia logistycznego i bojowego, jak też ułatwienie odtwarzania zapasów. Zawarte w tym modelu procedury obejmują zarówno problematykę wsparcia przyjęcia oraz rozwijania sił, jak też uzupełniania stanu zużywanych przez nie środków i w zakresie wsparcia wojsk powinny być stosowane również w warunkach ćwiczeń. Względna prostota procedur oraz czynniki ekonomiczne, w tym perspektywa uzyskania oszczędności, pozwalają uznać uzgodnione standardy za rozwiązania najbardziej korzystne, zarówno dla państwa gospodarza jak i państwa wysyłającego. Nie należy oczywiście zapominać, że Model NTC nie zastępuje zawartych już wcześniej umów sojuszniczych ani też istniejących obecnie dokumentów NATO, zawierających zasady i założenia przygotowania wsparcia przez państwo gospodarza, takich jak dokumenty sy-

¹¹ Aktualna nazwa tego dokumentu, jak wspomniano wyżej, brzmi **NTC Guidelines for the Provision of Host Nation Support** (Wytyczne narodowych dowódców terytorialnych do realizacji wsparcia przez państwo gospodarza), w skrócie nadal NTC-Model.

gnowane przez Komitet Wojskowy (Military Committee – MC)¹², porozumienia standaryzacyjne (standardization agreements – STANAG-i), czy też wspólne plany itd., ale raczej korzysta z nich wszystkich jako bazy wyjściowej. Należy przy tym jednak pamiętać, że dotychczas, w dalszym ciągu, nie wszystkie porozumienia standaryzacyjne zostały ratyfikowane przez wszystkie z wymienionych państw. Zgodnie z tym o czym wspomiano powyżej, zawierający porozumienie dowódcy nie zamierzali ograniczać kręgu stosowania opracowanych wytycznych jedynie do reprezentowanych przez nich stron, a raczej rozszerzać ten krąg o kolejne, zainteresowane państwa.

2.3. Organa wykonawcze

Narodowi dowódcy terytorialni, sygnatariusze wspomnianego wyżej porozumienia, tworzą **Komitet Narodowych Dowódców Terytorialnych** (National Territorial Commanders' Committee – NTCC), w skrócie – Komitet Dowódców. W celu realizacji przedsięwzięć merytorycznych oraz wykonywania zadań koordynacji powołali oni **Komitet Kierowniczy Narodowych Dowódców Terytorialnych** (National Territorial Commanders' Steering Committee – NTCSC), w skrócie – Komitet Kierowniczy. Komitet ten tworzą przedstawiciele (jeden oficer starszy) państw sygnatariuszy porozumienia. Odpowiadają oni za: doskonalenie procedur i opracowywanie stosownych wytycznych; rekomendowanie (na podstawie doświadczeń i wniosków z ćwiczeń oraz z działań) korekty tych procedur, jak też przygotowywanie zagadnień do przedyskutowania podczas konferencji Komitetu Dowódców. Szczególnie z punktu widzenia warunków prowadzenia działań, Komitet Kierowniczy powinien być przygotowany do: pomocy w zakresie wdrażania procedur Modelu NTC oraz występowania w roli doradcy przedstawicieli narodowych, reprezentowanych przez nich państw.

¹² Szczególnym przykładem takiego dokumentu jest MC 334/1 – NATO Principles and Policies for HNS Planning.

2.4. Założenia

W modelu tym przyjęto następujące założenia: wytyczne mogą być stosowane zarówno w warunkach i sytuacjach obowiązywania rozwiązań prawnych właściwych dla czasu pokoju, jak też w warunkach kryzysu i wojny; na obszarze, na którym stosowane są wytyczne nie zostały zainicjowane żadne środki systemu zabezpieczenia NATO (NATO Precautionary System); państwo (państwa) wysyłające oraz państwo gospodarz (państwa gospodarze) podjęły niezbędne decyzje polityczne, decyzje te tworzą podstawy zastosowania procedur Modelu NTC; rozwinięcie sił oraz działania będą obejmowały przekroczenie granic i mogą dotyczyć jednocześnie kilku państw; rozwijane siły mogą znajdować się pod dowództwem narodowym, NATO, Unii Zachodnioeuropejskiej lub ONZ.

2.5. Ograniczenia funkcjonalne

Tworząc Model NTC uwzględniono też istnienie ograniczeń, które należy uwzględniać już w fazie przygotowania HNS. Pierwsza grupa to ustalenia prawne w zakresie ochrony środowiska – ewentualne wnioski i prośby o doraźne odstępstwa od ustalonych reguł należy kierować bezpośrednio do państwa gospodarza. Kolejna grupa ograniczeń obejmuje uregulowania w zakresie systemu bezpieczeństwa państwa gospodarza. Są one zawarte w aneksach narodowych, mogą też być ustalane doraźnie (dodatkowo), w fazie planowania. Następna grupa ograniczeń dotyczy warunków panujących aktualnie w państwie pełniącym funkcję gospodarza. Należy przy tym uwzględnić nie tylko problematykę ruchu cywilnego ale również inne aspekty, jak np. zarządzanie wykorzystaniem infrastruktury, kierowanie procesem dostaw logistycznych, zagadnienia związane z CIMIC itd. Inne ograniczenie jest związane z koniecznością przewidywania i przygotowania się do sytuacji, w której państwo gospodarz zwróci się do państwa wysyłającego z wnioskiem o przejęcie wykonawstwa uzgodnionych zadań HNS i tym samym realizowanie ich własnymi siłami. Ostatnie z zawartych w modelu ograniczeń dotyczą zagadnień finansowych. Potencjalne ogra-

niczenia finansowe powinny zostać sformułowane i uwzględnione już w początkowej fazie procesu planowania HNS.

2.6. Zasady ogólne

Model NTC to także siedem zasad ogólnych wsparcia. Odnoszą się one do nie naruszania suwerenności państw sygnatariuszy porozumienia, współdziałania między państwami, wykorzystania w maksymalnym stopniu organicznych zasobów państwa rozwijającego swoje siły, priorytetu dla wsparcia realizowanego przez siły zbrojne, tworzenia jednego punktu kontaktowego państwa, składania zapotrzebowań na HNS tak szybko jak to możliwe, dorażności uzgodnień HNS oraz wspierania państw rozwijających swoje siły nie tylko przez państwo gospodarza ale także przez inne państwa, których wojska są rozmieszczone na tym terytorium.

Pierwsza z zasad gwarantuje **ochronę praw suwerenności państw sygnatariuszy przed naruszeniami ich przez ustalenia zawarte w tym modelu**. Wskazuje ona również na **potrzebę współpracy międzynarodowej** jako warunku wstępnego wszystkich działań związanych z rozwinięciem sił na terytorium państwa gospodarza, jak również przemieszczeniem ich przez to terytorium. Druga z nich nakazuje państwu wysyłającemu, przed złożeniem wniosku o wsparcie przez państwo gospodarza, **maksymalizować użycie zasobów własnych**. Szczególnego znaczenia nabiera to w warunkach prowadzenia równolegle innych, różnych operacji (działań), gdy państwo gospodarz musi dokonać weryfikacji priorytetów. Zasada trzecia mówi o tym, że **HNS mogą realizować zarówno instytucje i organa wojskowe, jak też podmioty cywilne** – przy tym zadania mogą być wykonywane jednocześnie przez obie strony lub tylko przez jedną z nich. Zarazem, w celu minimalizacji kosztów, **pierwszeństwo powinny posiadać dostawy wojskowe**. W warunkach gdy wsparcie wojskowe nie jest możliwe należy zapewnić świadczenia cywilne, zgodnie z regułami gospodarki rynkowej. W takim przypadku, w celu zapewnienia możliwie najwyższej wartości nabywczej dysponowanych środków pieniężnych, należy jednak dążyć do wykorzystania wszystkich dostępnych preferencyjnych warunków istniejących kontraktów. Kolejna, czwarta za-

sada ma znaczenie zasadnicze. Zgodnie z jej treścią, jednym z warunków wstępnych skutecznego wsparcia przez państwo gospodarza jest przestrzeganie zasady stosowania „jednego punktu kontaktowego” (Single Point of Contact – SPOC). Każde z państw sygnatariuszy porozumienia wyznaczyło taki SPOC, którego zasadniczym zadaniem jest z jednej strony przedkładanie, a z drugiej rozpatrywanie wniosków o HNS¹³. Piąta zasada mówi o potrzebie **sporządzania wniosku o wsparcie przez państwo gospodarza tak szybko jak to możliwe (jak najwcześniej)**. Zasada szósta stanowi, że **wsparcie w ramach HNS nie będzie realizowane na podstawie uregulowań ogólnych, długoterminowych, a każdorazowo będzie uzgadniane doraźnie**, stosownie do istniejącej sytuacji, aktualnych potrzeb oraz możliwości. Zgodnie z ostatnią, siódmą zasadą, **dostawy w ramach wsparcia państwa rozwijającego swoje siły nie są ograniczone jedynie do świadczeń dokonywanych przez państwo gospodarza, lecz mogą być realizowane również przez inne państwa, których wojska stacjonują na terytorium państwa gospodarza**. Przykładem takiego wsparcia jest dostarczanie środków zaopatrzenia oraz świadczenie usług przez państwo wiodące (Lead Nation Logistic Support), czy też przez państwo wyspecjalizowane (Role Specialist Nation Logistic Support)¹⁴.

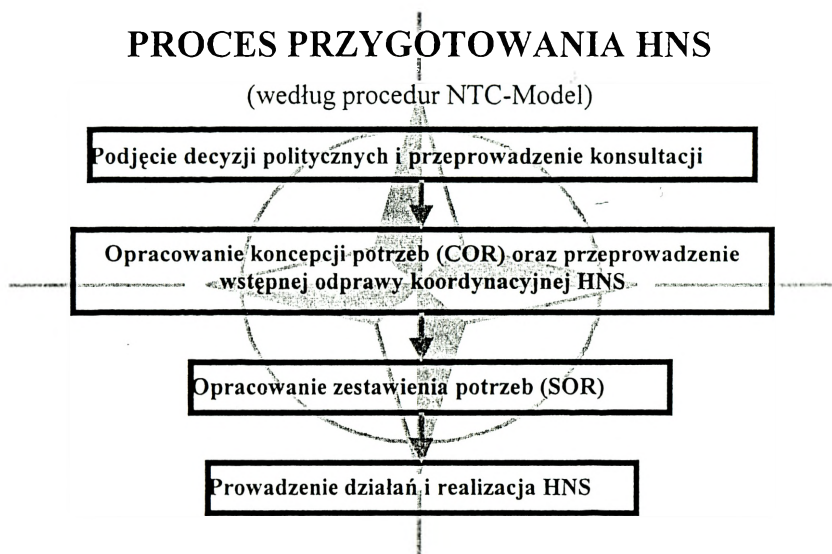
2.7. Proces przygotowania HNS

Podczas gdy procedura w zakresie przygotowania wsparcia przez państwo gospodarza, opisywana w poprzednim artykule, składała się z pięciu etapów, ta zawarta w Modelu NTC obejmuje cztery, a właściwie (jak można przekonać się poniżej) zaledwie trzy etapy. Dokonanie jej analizy ułatwi zapewne możliwość porównania ustaleń dotyczących przebiegu (etapów) tego procesu, zawartych w wymienionych publikacjach. Schemat procesu przygotowania HNS, opracowany na podstawie procedur zawartych w publikacji AJP-4.5 (ALP-12A) przedstawia rys. 3 (patrz rozdz. 1). Odpo-

¹³ Zgodnie z Decyzją nr 260/MON z dnia 25.10.2001r., w naszym kraju organ ten będzie nosił nazwę Centralnego Punktu Kontaktowego HNS.

¹⁴ Szerzej na ten temat w artykule R. Mańkowski, M. Fornal, *Zabezpieczenie logistyczne sił reagowania Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej w działaniach poza granicami kraju*, Przegląd WLOP 6/2001.

wiednio, schemat wykonany na podstawie procedur zawartych w Modelu NTC zawiera rys. 9.¹⁵

Rys. 9. Proces przygotowania HNS, na podstawie procedur zawartych w Modelu NTC, edycja z kwietnia 1998 r.

Etap I obejmuje **podjęcie decyzji politycznych oraz przeprowadzenie konsultacji**. Stosowne decyzje polityczne – odpowiednio, państw wysyłających o rozwinięciu sił oraz państwa gospodarza o udzieleniu wsparcia – są warunkiem wstępnym zastosowania Modelu NTC. List intencyjny w sprawie rozwinięcia sił (zawierający zamiar działań) wysyłany jest do właściwych państw (potencjalnych państw gospodarzy) kanałami dyplomatycznymi. W odpowiedzi na list, państwo gospodarz podejmuje decyzję, w kategoriach ogólnych, o udzieleniu wsparcia. Jeszcze w trakcie tego etapu lub bezpośrednio po jego zakończeniu muszą zostać dokonane uzgodnienia kwestii finansowych.

¹⁵ Procedury zawarte w publikacji AJP-4.5 szczegółowo zostały przedstawione w artykule *Zasady i procedury przygotowania wsparcia wojsk NATO przez państwo gospodarza (HNS)*.

Etap II to opracowanie koncepcji potrzeb (Concept of Requirement – COR) oraz przeprowadzenie wstępnej odprawy koordynacyjnej HNS¹⁶. Państwo wysyłające swoje siły uszczegóławia zamiar działań i opracowuje koncepcję potrzeb oraz przedkłada ją właściwemu państwu gospodarzowi¹⁷. Informacje w powyższym zakresie przepływają przez opisane wyżej punkty kontaktowe (SPOC) właściwych państw. Formowany jest zespół koordynacyjny, w którego skład wchodzi przedstawiciele narodowych dowództw terytorialnych (National Territorial Commands) wszystkich zainteresowanych państw. Zespół ten zbiera się po upływie 48 godzin od notyfikacji przez państwa woli realizacji HNS, w celu przedyskutowania sytuacji oraz przewidywanego zakresu wsparcia. Wspomnianym wyżej przedstawicielom narodowych dowództw terytorialnych powinni towarzyszyć członkowie prezentowanego już Komitetu Kierowniczego oraz eksperci w dziedzinie: transportu i ruchu, logistyki, współpracy cywilno-wojskowej oraz finansów. Tematyka odprawy koordynacyjnej obejmuje: rodzaj i zakres wsparcia, punkty kontaktowe oraz poziomy współdziałania, zbiorową ocenę sytuacji (w zakresie problematyki: rozwinięcia, logistyki, transportu, bezpieczeństwa), kalkulację czasu, priorytety, punkty przekraczania granicy, lotniska, porty morskie, możliwe ograniczenia (np. w zakresie ochrony środowiska), ochronę sił zbrojnych, politykę w zakresie udzielania informacji, strukturę systemu dowodzenia, kategorie informacji niejawnych i standardy ich ochrony oraz zagadnienia finansowe. Przedstawiciele państwa gospodarza analizują zestawienia potrzeb, a następnie podejmują decyzję o zakresie możliwego wsparcia¹⁸. W celu ułatwienia (umożliwienia) przygotowania wsparcia w jak największym stopniu odpowiadającego potrzebom wojsk, szczególnie w przypadku rozwijania sił wielonarodowych, jak najszybciej, we współdziałaniu z dowódcą tych sił, określane są priorytety działania. W sytuacji poja-

¹⁶ W przypadku gdy zainteresowane państwa (SN i HN) są związane zawartą wcześniej umową dwustronną procedury te mogą ulec uproszczeniu. Dotyczy to zarówno etapu I (pewne decyzje polityczne są już podjęte), jak też etapu II. Zamiast wstępnej odprawy koordynacyjnej przeprowadzana jest wstępna konferencja planistyczna (Initial Planning Conference – IPC) – patrz etap III.

¹⁷ Koncepcję potrzeb (COR), właściwą dla Modelu NTC, można utożsamiać ze wstępnym zestawieniem potrzeb (initial Statement of Requirement – SOR), opracowywanym w etapie II procesu przygotowania HNS, realizowanym zgodnie z procedurami zawartymi w publikacji AJP-4.5 (ALP-12A).

¹⁸ Odprawa ta, w której uczestniczą przedstawiciele państw wysyłających i państw gospodarzy, odpowiada pod względem merytorycznym uzgodnieniom technicznym (Technical Arrangement – TA) dokonywanym przez połączony komitet koordynacyjny ds. HNS (Joint HNS Steering Committee – JHNSSC) w etapie III procesu przygotowania HNS, realizowanym zgodnie z procedurami zawartymi w publikacji AJP-4.5 (ALP-12A).

wienia się potrzeb (gdy będzie to konieczne) lub gdy w COR wystąpią znaczące zmiany, przewiduje się planowanie odpraw doraźnych. W warunkach prowadzenia działań o dużym rozmachu, dokonanie takich uzgodnień pomiędzy zaangażowanymi państwami (SN i HN) daje szansę rozwiązania wszystkich problemów wsparcia w bardzo krótkim czasie, a nawet natychmiast. Możliwość dokonania szczególnie wnikliwej i szczegółowej oceny sytuacji istnieje w warunkach gdy odprawa koordynacyjna odbywa się na stanowisku dowodzenia państwa gospodarza. Grupy robocze SN i HN mogą wówczas opracować zestawienia potrzeb (SOR) oraz uzyskać ich zatwierdzenie przez właściwych przełożonych.

Etap III wiąże się z opracowaniem **zestawienia potrzeb (Statement of Requirements – SOR)**. W etapie tym na wszystkich poziomach współdziałania prowadzone jest planowanie szczegółowe. Państwo wysyłające określa precyzyjnie potrzeby w zakresie HNS, które następnie, przez wyznaczony SPOC, są przedkładane państwu gospodarzowi. Potrzeby te opracowywane są w formacie standardowym, w postaci zestawienia potrzeb. Ze względu na podstawowe znaczenie tego dokumentu, podobieństwo merytoryczne oraz taką samą nazwę – Statement of Requirements – stosowaną w publikacji AJP-4.5 oraz w Modelu NTC, warto porównać ich formę. Wzory strony tytułowej oraz stron kolejnych wstępnego/szczegółowego zestawienia potrzeb (SOR), zgodny z treścią publikacji AJP-4.5 (ALP-12A) przedstawiają, odpowiednio, zał. 1 i zał. 2. Wzór zestawienia potrzeb (SOR) ustalony w Modelu NTC zawiera zał. 3. Po otrzymaniu zestawienia potrzeb jest ono następnie weryfikowane przez państwo wspierające (państwo gospodarza) w celu udzielenia definitywnej odpowiedzi na pytanie czy i w jaki sposób wsparcie będzie realizowane. Wyniki tych analiz są przesyłane państwu wysyłającemu swoje wojska w możliwie najkrótszym czasie.¹⁹ W etapie tym zwoływane są kolejne konferencje planistyczne: główna konferencja planistyczna (Main Planning Conference – MPC) oraz końcowa konferencja planistyczna (Final Planning

¹⁹ Zestawienie potrzeb (SOR) opracowywane według reguł Modelu NTC jest odpowiednikiem szczegółowego zestawienia potrzeb (detailed Statement of Requirement – SOR), opracowywanego w etapie IV procesu przygotowania HNS, realizowanym zgodnie z procedurami zawartymi w publikacji AJP-4.5 (ALP-12A). Po podpisaniu przez obie strony (państwo wysyłające i państwo gospodarza) zestawienie to nabiera znaczenia umowy, a zatem zawiera także (w pewnym sensie) wyniki prac etapu V tego procesu.

Conference – FPC), która odbywa się już po podpisaniu SOR, w celu uaktualnienia planów przemieszczenia i rozwijania sił. Szczegółowy układ czynności przygotowawczych HNS wraz z przykładowymi terminami ich realizacji podczas ćwiczenia, opracowany na podstawie Modelu NTC, przedstawiono w zał. 4.

Etap IV obejmuje **prowadzenie działań i realizację HNS**, a zatem nie powinien już być zaliczany do etapów przygotowania wsparcia. Świadczenia w ramach HNS realizowane są na podstawie zatwierzonego zestawienia potrzeb. Każde propozycje zmian w SOR muszą być przedkładane przez punkty kontaktowe (SPOC), zarówno przez SPOC państwa wysyłającego jak i państwa gospodarza. Należy tu przypomnieć, że uzupełnianie normatywnych zapasów środków zaopatrzenia, rozwijanych jednostek państwa wysyłającego, leży, przede wszystkim, w gestii tego państwa. Państwo gospodarz może jedynie te wysiłki wspierać.

Podsumowując ten rozdział nie można nie sformułować wniosku, że w zakresie problematyki doskonalenia przygotowania HNS Sojusz nie rezerwuje dla siebie monopolu na rację. Zarazem jednak rozwiązania teoretyczne, zawarte w dokumentach normatywnych NATO lub też w ich projektach, stanowią dla państw-twórców modelu NTC swego rodzaju bazę programową. Stąd też etapy procesu przygotowania HNS nie różnią się zasadniczo, choć w rozwiązaniu sojuszniczym (AJP-4.5) jest ich pięć, natomiast w Modelu NTC faktycznie trzy. Z analizy Modelu NTC wynika, że postępując według zapisanych w nim procedur pewnych dokumentów, właściwych dla modelu sojuszniczego nie opracowuje się (np. TA, wstępny SOR, szczegółowy SOR, JIA), ale w zamian odpowiednie treści zawierane są w COR i SOR. Podstawowym, najważniejszym dokumentem w procedurach Modelu NTC jest zestawienie potrzeb, który od momentu zainicjowania procesu przygotowania HNS aż do jego zakończenia nie zmienia formy (jest tym samym dokumentem, który podlega jedynie korektom merytorycznym). Istnieje jeszcze kilka różnic, w tym chociażby w zakresie zasad, lecz ich wymowa oraz interpretacja jest w znacznej mierze zbieżna. Autorzy Modelu NTC sugerują, że po zademonstrowaniu przedstawicielom NATO opracowanego przez nich

formatu SOR, ci ostatni przyznali, że może on okazać się lepszy od projektu sojuszniczego. Mają oni również nadzieję, że następnym krokiem – po zatwierdzeniu obecnej wersji AJP-4.5 – będzie, już podczas pierwszej nowelizacji tego dokumentu, włączenie do jego treści rozwiązań opracowanych właśnie przez nich.

Przykładem pracy w przedstawionej procedurze może być Holandia. Była i jest ona krajem, który ideę i procedury wsparcia przez państwo gospodarza propaguje w naszym kraju od kilku lat, chociażby poprzez prowadzenie zajęć podczas warsztatów HNS. W następnym rozdziale zostaną przedstawione rozwiązania stosowane w Holandii.

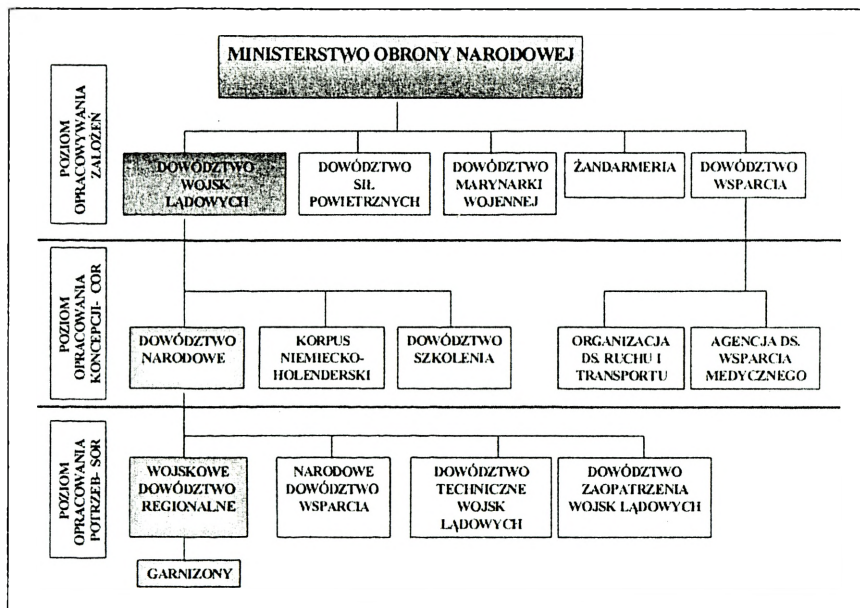
3. WSPARCIE PRZEZ PAŃSTWO GOSPODARZA – DOŚWIADCZENIA SIŁ ZBROJNYCH HOLANDII

Model NTC, zaprezentowany w poprzednim rozdziale, zawiera jedynie ogólne wytyczne (wskazówki), przeznaczone dla wszystkich z państw-sygnatariuszy porozumienia, zainteresowanych pozyskaniem (jak też udzieleniem) wsparcia przez państwo gospodarza. Jak wspomniano w tamtym rozdziale, dopełnienie części ogólnej modelu stanowią aneksy narodowe, wydane przez poszczególne z wyżej wymienionych państw. Są to załączniki, obejmujące szczegółowe wytyczne, wskazówki i ograniczenia, uwzględniające właściwości (osobliwości) narodowe, które muszą być przestrzegane przez państwa wysyłające, przemieszczające oraz rozwijające swoje siły na terytoriach tych państw.

W ciągu kilku ubiegłych lat, kiedy dopiero zapoznawaliśmy się z problematyką dotyczącą wsparcia przez państwo gospodarza (Host Nation Support – HNS), jednymi z pierwszych, którzy podjęli trud przekazania nam swojej wiedzy i doświadczeń, byli przedstawiciele sił zbrojnych Holandii. Nie ograniczali się oni przy tym jedynie do zapoznania nas z zasadami i założeniami doktrynalnymi, czy też standardowymi procedurami sojuszniczymi, ale zaprezentowali również Model NTC oraz własne rozwiązania narodowe. Ostatnio, po zakończeniu tego okresu, w naszych siłach zbrojnych, w celu stworzenia warunków do zapewnienia możliwości prowadzenia działań w charakterze państwa gospodarza, rozpoczęto proces tworzenia stosownych struktur organizacyjno-funkcjonalnych HNS. Chyba nie trzeba udowadniać, że jest to zadanie bardzo ważne. Ponadto, uwzględniając brak w powyższym zakresie własnych doświadczeń, nie jest ono łatwe, jednocześnie, nie może być uznane za nieaktualne. Na tym tle, zasadnym wydaje się przedstawienie rozwiązań holenderskich, jako jednego z możliwych wariantów, godnych rozważenia przez kreatorów polskiego modelu.

3.1. Kompetencje

Prezentację powyższej problematyki wypada rozpocząć od przedstawienia przyjętego w Holandii podziału i zakresu kompetencji, dotyczących przygotowania oraz realizacji przedsięwzięć HNS (rys. 10).

Rys. 10. Kompetencje w zakresie HNS na tle organizacji sił zbrojnych Holandii.

Proces HNS rozpoczyna się w **Ministerstwie Obrony**, gdzie prowadzone są negocjacje z przedstawicielami właściwych dowództw NATO lub państw poszukujących wsparcia. Wynikiem tych negocjacji jest zawarcie stosownej umowy ogólnej (General Agreement – GA lub Memorandum of Understanding – MOU), upoważnia-

jącej do prowadzenia, już na szczeblu sił zbrojnych, bardziej szczegółowych uzgodnień, obejmujących rodzaj i zakres świadczeń (środków i usług) oraz procedury realizacji wsparcia.

Za zawieranie, w oparciu o treści umów ogólnych (GA lub MOU), porozumień szczegółowych w zakresie HNS, we współdziałaniu ze wszystkimi zaangażowanymi stronami, są w Holandii odpowiedzialne **Wojska Lądowe** (Royal Netherlands Army – **RNLA**). Jednocześnie jednak dowódca Wojsk Lądowych Holandii, w ramach posiadanych uprawnień, przekazał swoje kompetencje w tym zakresie terytorialnemu dowództwu narodowemu (National Command – **NATCO**).

Dowództwo narodowe odpowiada za realizację zadań zapewnienia jednostkom sojuszniczym, jak też innym jednostkom holenderskim oraz podmiotom cywilnym, dostępu do uzgodnionych urządzeń i wsparcia. Odpowiada też ono za ochronę ważnych urządzeń i instalacji. Na podstawie wspomnianego wyżej transferu kompetencji dowódcy wojsk lądowych, **NATCO** przejęło pełną odpowiedzialność za planowanie operacyjne, koordynację i realizację HNS w zakresie wsparcia rozwijanych sił, w tym ich, związanego z tym rozwinięciem, wsparcia logistycznego. A zatem faktycznie, za **opracowanie i zawieranie** wyżej wymienionych porozumień szczegółowych, także uzgodnień wdrożeniowych, odpowiada **NATCO**.

Terytorium Holandii jest podzielone na obszary odpowiedzialności **Regionalnych Dowództw Wojskowych** (Regional Military Commands – **RMCs**). Dowództwa te są odpowiedzialne m.in. za realizację działań HNS w tych rejonach.

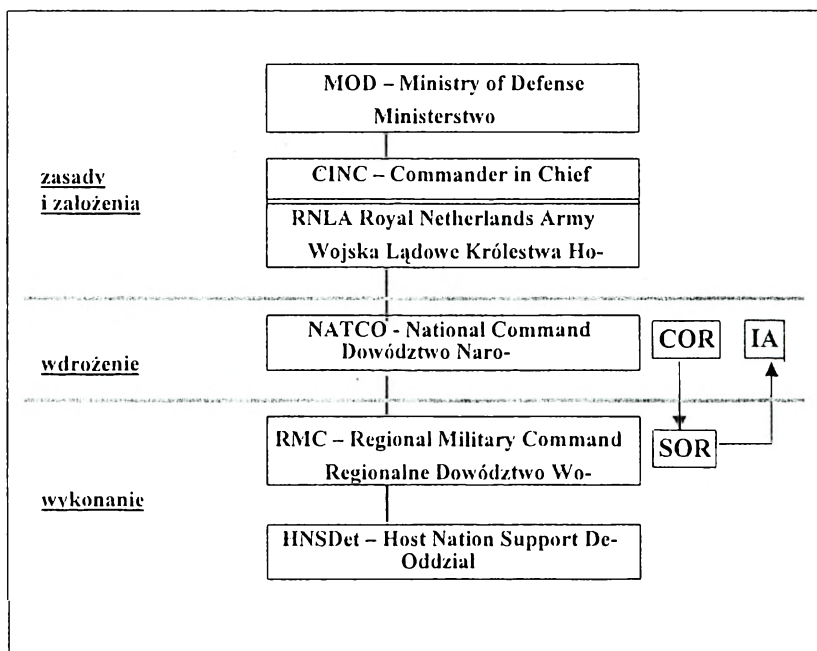
W strukturach sił zbrojnych Holandii funkcjonują również inne organa i instytucje wojskowe, związane z realizacją zadań HNS. Należy do nich **Organizacja ds. Ruchu i Transportu** (Defense Movement and Transport Organisation – **DMTO**). W ramach działań HNS zapewnia ona, poprzez **NATCO**, wsparcie w zakresie przedsięwzięć transportowych. **Agencja Wsparcia Medycznego** (Medical Support Agency – **MSA**) zapewnia, również poprzez **NATCO**, wysokospecjalistyczne świadczenia medyczne oraz hospitalizację. **1 Korpus Niemiecko-Holenderski** (German-Netherlands Corps – **GNC**) zapewnia w ramach działań HNS, także poprzez **NATCO**, wykorzystanie potencjału wojskowego. **Narodowe Dowództwo Wsparcia** (National

Support Command – NSC) zapewnia, poprzez RMCs, wsparcie logistyczne, włącznie z pomocą doraźną w zakresie zabezpieczenia technicznego. **National Telematic** (NATEL), także poprzez RMCs, realizuje, w ramach działań HNS, wsparcie w zakresie łączności.

3.2. Rozpoczęcie procesu HNS

Ministerstwo obrony państwa wysyłającego, lub właściwe dowództwa NATO, zawiadamiają o podjęciu decyzji do rozwinięcia swoich sił ministerstwo obrony Holandii. Zdarzenie to inicjuje szczegółowe negocjacje w sprawie wsparcia przez państwo gospodarza. **Państwo wysyłające** (Sending Nation - SN) identyfikuje potrzeby świadczeń w zakresie HNS dla swoich sił i uzgadnia realizację wsparcia z ministerstwem obrony Holandii. Podstawy tych negocjacji stanowią wyżej wymienione formalne zawiadomienie, zawierające zamiar działań militarnych, oraz sformułowany w ogólnym zarysie zakres wymaganego wsparcia. SN formułuje i przedkłada **koncepcję potrzeb** (Concept of Requirements – COR), której treść jest przedmiotem rozważań i dyskusji podczas konferencji koordynacyjnej. **Ministerstwo Obrony Holandii** podejmuje decyzję (aprobata polityczna) o zapewnieniu wsparcia i nakazuje jednemu z rodzajów sił zbrojnych wdrożenie stosownej, zawartej umowy/porozumienia (MOU/GA) w sprawie HNS. Zazwyczaj wyznaczanym rodzajem są **Wojska Lądowe** (RNLA). Jak wspomniano wyżej, aktualnie swoje kompetencje do wprowadzania w życie umów/porozumień HNS dowódca wojsk lądowych przekazał dowódcy NATCO. **Dowództwo narodowe** (NATCO) odpowiada za przygotowanie oraz świadczenie HNS rozwijanym siłom sojusznicy, stosownie do ustaleń ministerstwa obrony, jak też informowanie o sytuacji w zakresie HNS, na swoim obszarze odpowiedzialności, władz holenderskich, władz państwa wysyłającego i właściwych dowództw sojusznicy. Zgodnie z posiadanymi uprawnieniami, NATCO dokonuje uzgodnień treści **zestawień potrzeb** (Statement of Requirements – SOR) z odpowiednimi organami wykonawczymi i przedstawia możliwości realizacji HNS państwu wysyłającemu. W tej sytuacji, dla państw wysyłających i właściwych dowództw NATO, podczas etapu przygotowania HNS, NATCO funkcjonuje jako **jedyny punkt kontak-**

towy (Single Point of Contact – SPOC). Po zaakceptowaniu i podpisaniu przez SPOC państwa wysyłającego zestawienie potrzeb zmienia status i przeradza się w **umowę wdrożeniową** (Implementation Arrangement – IA). Na jej podstawie NATCO rozpoczyna wszystkie konieczne działania, niezbędne do dostarczenia uzgodnionego wsparcia. **Wojskowe dowództwa regionalne (RMCs)** są odpowiedzialne za koordynowanie, na podstawie SOR oraz wskázówek sformułowanych przez dowódcę NATCO, realizacji HNS w ich obszarach odpowiedzialności. W tym zakresie, dla właściwego dowódcy państwa wysyłającego, czy też dowództwa NATO, RMCs działają jako je-
dyne punkty kontaktowe (SPOC) w fazie realizacji HNS (rys. 11).

Rys. 11. Poziomy organizacyjne w procesie przygotowania HNS w SZ Holandii.

3.3. Przedsięwzięcia narodowe w procesie HNS

W procesie wsparcia przez państwo gospodarza wyróżniamy dwie fazy: **fazę przygotowania** i **fazę realizacji**. Zasady i założenia ogólne HNS są zawarte w wielu dokumentach, takich jak umowy dwustronne (np. MOU), porozumienia o wsparciu (Support Agreements) oraz umowy wielonarodowe (np. Model NTC). Ustalenia wielostronne (międzynarodowe), zapisane w Modelu NTC, zostały przełożone na zadania i ujęte w planie narodowym tj. **planie sytuacyjnym HNS** (Contingency Plan HNS) dowódcy NATCO. Plan ten uwzględnia, w sposób ogólny, wszystkie, przewidywane sytuacje w zakresie HNS, które mogą mieć miejsce w warunkach realnych, jak też podczas ćwiczeń. Zgodnie z procedurami etapu II i III procesu przygotowania HNS, zawartymi w Modelu NTC (rys. 9, patrz rozdz. 2), państwo wysyłające, we współdziałaniu ze SPOC państwa gospodarza (na tym etapie jest to dowództwo NATCO), opracowuje COR, a następnie, na jej podstawie, także SOR. Stosownie do zawartych ustaleń oraz zapisów dokonanych w SOR, w oparciu o plan sytuacyjny HNS dowódca NATCO opracowuje **plan działań** (Operational Plan – Opplan). Na jego podstawie formułowane są zadania, dotyczące realizacji uzgodnionych świadczeń, dla poszczególnych (właściwych) organów wykonawczych (rys. 12).

Etap	PRZYGOTOWANIE		REALIZACJA		
	Czynność	Sformułowanie zasad i założeń	Wdrożenie ustaleń	Dostarczenie świadczeń	Dokonanie rozliczenia
Dokumenty	Model NTC MOU Porozumienia w sprawie wsparcia	Plan sytuacyjny HNS COR / SOR	Opplan SOR		

Rys. 12. Schemat przebiegu procesu HNS w Holandii.

3.4. Przygotowanie

Po zaakceptowaniu przez państwo gospodarza wniosku o wsparcie, państwo wysyłające przedkłada swój COR/SOR. W celu bardziej precyzyjnego zaplanowania użycia obiektów i urządzeń HNS, np. lotniczych portów wylądowania (Air Port of Debarcation – APOD), morskich portów wylądowania (Sea Port of Debarcation – SPOD) itd., państwo wysyłające może korzystać w tym procesie ze zbiorów informacji o rozmieszczeniu obiektów i możliwościach udzielenia wsparcia w określonych rejonach (**Site Support Book**). W dokumencie tym zawarte są podstawowe parametry obiektów i urządzeń, które mogą być udostępnione w ramach HNS. W oparciu o zestawienia potrzeb (SORs) NATCO określa, który rodzaj wsparcia może być świadczony przez wojsko, a który, w przypadku braku takiej możliwości, przez dostawców cywilnych. O tych rodzajach wsparcia, które będą realizowane z zasobów cywilnych, NATCO informuje państwo wysyłające. Jest to niezbędne w celu uwzględnienia i zapisania stosownych kosztów w SOR (kolumna 15 i 16). Regułą jest niezawieranie kontraktów bezpośrednio na dostawy świadczeń przez państwo wysyłające. W Holandii, państwa wysyłające mogą jedynie, gdy wcześniej zostanie to uzgodnione przez NATCO, zaopatrzenie takie i usługi bezpośrednio od dostawców cywilnych odbierać. Z drugiej strony, w przypadku zaistnienia takiej potrzeby, NATCO udziela pomocy i doradza państwu wysyłającemu, ale też powinno być ono powiadamiane o stanie negocjacji kontraktów bezpośrednich.

Potrzeby w zakresie HNS są wstępnie zaplanowane i ujmowane w SOR, w takim zakresie, jaki jest możliwy w danej sytuacji. Wymagania w zakresie zmian rodzaju i zakresu świadczeń oraz potrzeby doraźne, formułowane już w trakcie rozwinięcia sił (podczas etapu realizacji HNS) są zaspokajane, zgodnie z przyjętymi wcześniej procedurami, w sposób następujący. Potrzeby te zostają, przez właściwego dowódcę państwa wysyłającego (Area Commander), przedłożone **lokalnemu dowódcy oddziału HNS** (HNS-detachment). Na tej podstawie, przedstawiciel rozwijanych sił i dowódca oddziału HNS wypełniają oraz podpisują w takiej sytuacji dodatkowe pozycje w SOR. Ujęcie kosztów tych doraźnych (dodatkowych) świadczeń w umowie wdrożeniowej (IA) HNS oraz ich rozliczenie (dokonanie zwrotu kosztów przez pań-

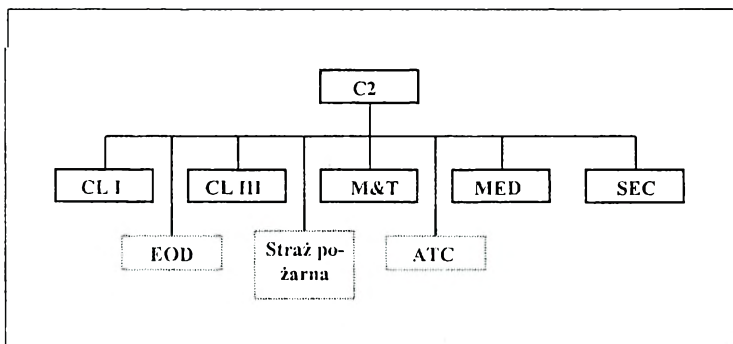
stwo wysyłające), zapewniają stosowne dokumenty²⁰, sporządzone i przesłane (poprzez RMC) do NATCO.

3.5. Realizacja

W zakresie wykonania przedsięwzięć HNS dowódca NATCO, w swoim planie działań (Opplan), formułuje zadania dla właściwych (z punktu widzenia ich obszaru odpowiedzialności) dowództw regionalnych (RMC). Stosownie do wymaganego (zapotrzebowanego) zakresu wsparcia (zgodnie z zapisami dokonanymi w SOR) RMC rozwija, w wyznaczonych rejonach wsparcia, oddział HNS. Oddziały te zorganizowane są stosownie do potrzeb, wynikających z powyższych zadań. Wszystkie elementy wsparcia podporządkowane są jednemu dowódcy oddziału. Wyznacza go dowódca RMC. W jego imieniu koordynuje on realizację przedsięwzięć HNS w wyznaczonym obszarze odpowiedzialności. Dowódca oddziału HNS pełni też rolę jedyne go punktu kontaktowego (SPOC) dla właściwego dowódcy państwa wysyłającego.

Stałymi elementami w strukturze organizacyjnej każdego oddziału HNS są: **stanowisko dowodzenia (C2)** dowódcy oddziału, **sekcja żywnościowa (CL I)** i **sekcja mps (CL III)**, **sekcja transportu i kierowania ruchem (M&T)**, **sekcja medyczna (MED)**, zajmująca się pomocą doraźną (na wezwanie), jak również, w nagłych przypadkach, transportem rannych i chorych. Ostatnim ze stałych elementów, przeznaczonym do zapewnienia bezpieczeństwa rozwijanym siłom państwa wysyłającego, jest **sekcja ochrony (SEC)**. W zależności od uzgodnionego oraz zapisanego w SOR zakresu świadczeń, oddział HNS może być uzupełniany o dodatkowe elementy, np. **usuwania niewypalów (Explosive Ordnance Disposal – EOD)**, **straży pożarnej** czy **kontroli ruchu lotniczego (Air Traffic Control – ATC)**. Przykład struktury organizacyjnej holenderskiego oddziału HNS przedstawia rys. 13.

²⁰ STANAG 3381 – Standardowe procedury kompensacji oraz formularze zgłaszania potrzeb i odbioru wsparcia w postaci dostaw i usług.

Rys. 13. Schemat struktury organizacyjnej oddziału HNS w Holandii (wariant).

W celu zapewnienia warunków do monitorowania wykonania zadań przez oddział HNS, a tym samym skutecznej realizacji uzgodnionego wsparcia, dowódca RMC tworzy na swoim stanowisku dowodzenia centrum działań w sytuacjach nadzwyczajnych (Emergency Operation Centre – EOC). Rozwijając swoje siły państwo wysyłające powinno, z właściwego dowództwa, wydzielić oficera łącznikowego (zespół łącznikowy) do pracy w wyżej wymienionym centrum. Odpowiednio, w przypadku dokonania stosownych uzgodnień, łącznicy na stanowiska dowodzenia państw wysyłających, czy też właściwych dowództw sojusznicznych, wysyłani są również przez NATCO. Obecnie przygotowane są cztery takie zespoły łącznikowe, przeznaczone do skierowania do odpowiednich dowództw: Niemiec, Belgii, W. Brytanii i 21 TAACOM (na terytorium Niemiec). Dodatkowo, jeden zespół łącznikowy przygotowany jest do skierowania do stosownego dowództwa NATO.

3.6. Ochrona i bezpieczeństwo

Z punktu widzenia koordynacji wsparcia najbardziej istotne jest wspólne kierowanie realizacją uzgodnionych przedsięwzięć. Dowódca oddziału HNS powiadamia swojego odpowiednika, tj. właściwego dowódcę, wyznaczonego przez państwo wysyłające, o każdym przypadku zaistnienia nieprzewidzianych trudności w zakresie za-

pewnienia uzgodnionych świadczeń. Utrzymanie oraz przywracanie porządku publicznego, należy w Holandii do obowiązku władz cywilnych i realizowane jest przez organa policji oraz żandarmerii. Zależnie od skali (rozmachu) działań sił państwa wysyłającego, Minister Spraw Wewnętrznych Holandii wydaje dodatkowe wskazówki do utrzymania porządku publicznego, w zakresie realizacji przedsięwzięć HNS. Organem reprezentującym ministra jest powoływane przez niego, w takiej sytuacji, **Narodowe Centrum Koordynacji** (National Co-ordination Centre – NCC). Całkowitą odpowiedzialność za koordynowanie, na podstawie wskazówek NCC, ochrony urządzeń i instalacji wojskowych (a zatem także tych wykorzystywanych w procesie HNS) ponosi **NATCO**. Ochrona zewnętrzna tych urządzeń należy do zadań państwa gospodarza. Państwo wysyłające odpowiada, w tym zakresie, za ochronę wewnętrzną, która musi być zorganizowana zgodnie z „zasadami użycia siły”, ustalonymi przez Ministerstwo Obrony Holandii. O treści tych zasad, obowiązujących podczas rozwinięcia sił państwa wysyłającego, informuje, jeszcze przed przybyciem tych sił na obszar Holandii, **dowódca oddziału HNS**. Żołnierze przebywający na terytorium Holandii mają prawo stosować samoobronę. Dodatkowe (specjalne) potrzeby w zakresie zapewnienia ochrony rozwijanych sił (np. ochrony podwodnej) muszą zostać zawarte już w COR.

3.7. Zasady użycia siły

Instrukcje narodowe, dotyczące zasad użycia siły, opracowywane przez państwo wysyłające, powinny uwzględniać zasady obowiązujące, w tym zakresie, na terytorium Holandii. Wyklucza się możliwość użycia siły przez personel wojskowy obcych państw w zwykłych przypadkach zakłócenia porządku publicznego. Wszystkie tego typu incydenty należy zgłaszać, odpowiednimi kanałami, kompetentnym organom policji holenderskiej. Użycie siły jest dozwolone jedynie w obronie własnej lub w obronie innej osoby oraz obronie godności i mienia, w przypadku nagłej, bezprawnej napaści. Jednocześnie, w każdym przypadku, użycie siły musi pozostawać w granicach rozsądku i umiaru. Należy świadomie dążyć do ograniczenia, w maksymalnym możliwym stopniu, niebezpieczeństw i zagrożeń wynikających z jej użycia. Ewentualne urazy i szkody, powstałe w związku z użyciem siły, mogą wynikać jedynie z ko-

nieczności ochrony żywotnych interesów narodowych państwa wysyłającego. Z wyjątkiem sytuacji gdy warunki czynią to niemożliwym, użycie siły musi poprzedzać wyraźne ostrzeżenie.

3. 8. Zasady użycia broni palnej

Zaladowaną broń palną oraz ostrą amunicję mogą posiadać jedynie żołnierze ochrony. Użycie przez nich broni jest możliwe tylko w obronie własnej lub obronie życia innej osoby, w przypadku nagłej, bezprawnej napaści, w celu zapobieżenia kradzieży, sabotażowi albo zniszczeniu mienia, lub informacji, istotnej dla bezpieczeństwa narodowego stosownego państwa. Jest ono dopuszczalne także w celu zapobieżenia kradzieży albo zniszczeniu broni, amunicji lub materiałów wybuchowych, które w rękach osób niepowołanych mogą spowodować zagrożenie życia innych osób. Cel i zastosowane środki muszą zawsze być dokładnie wyważone. Użycie broni palnej, czy też innej broni, może nastąpić tylko w sytuacji gdy cel nie może być osiągnięty innymi środkami, niosącymi ze sobą mniej poważne konsekwencje. Broń palna nie może być użyta gdy występuje prawdopodobieństwo wyrządzenia szkody osobom trzecim. Broń automatyczna może być używana tylko w opcji prowadzenia ognia pojedynczego. Z wyjątkiem sytuacji, w których warunki je uniemożliwiają, wyraźne ostrzeżenie musi, co oczywiste, poprzedzać również użycie broni palnej. Jeśli ostrzeżenie to nie przyniesie pożądanego efektu, należy oddać strzał ostrzegawczy w powietrze, lub w takim kierunku, który redukuje do minimum zagrożenie dla życia oraz mienia. Jednocześnie, oddanie strzału ostrzegawczego jest dozwolone jedynie wtedy, gdy uznano za konieczne (nieuniknione) późniejsze oddanie strzału bezpośredniego. Oddanie strzału bezpośredniego może nastąpić tylko w sytuacji gdy strzał ostrzegawczy również nie przyniósł pożądanego skutku.

O każdym przypadku użycia siły (w tym także przypadku oddania strzału ostrzegawczego) należy sporządzić meldunek pisemny, zawierający przyczyny, które spowodowały podjęcie takich działań oraz ich konsekwencje. Meldunek ten należy przedłożyć kompetentnym władzom Holandii.

3. 9. Problematyka ochrony środowiska naturalnego

Państwo wysyłające, korzystające ze świadczeń HNS, jest zobowiązane do przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska naturalnego Holandii. Przekazanie informacji o zasadach ochrony środowiska, oraz wynikających z nich konsekwencjach, należy do zadań NATCO. Zgodnie z procedurami zawartymi w Modelu NTC, informowanie to odbywa się w etapie II (patrz rys. 3) procesu przygotowania HNS. Jeszcze przed, lub bezpośrednio po przybyciu na terytorium Holandii, dowódca oddziału HNS udziela instruktażu przedstawicielom rozwijanych sił, podczas którego przedstawia stan przepisów obowiązujących w zakresie użycia udostępnionych urządzeń i instalacji wojskowych oraz zasad postępowania w terenie otwartym, na drogach i wodach terytorialnych Holandii. Zapoznaje ich również z procedurami usuwania odpadów. W przypadku spowodowania znacznych skażeń środowiska, usunięcie skutków zanieczyszczeń, na koszt odpowiedzialnych osób, czy też instytucji, zapewnia NATCO.

3. 10. Kwestie finansowe

Na podstawie wytycznych ministra obrony Holandii, NATCO i jego odpowiednik ze strony państwa wysyłającego, uzgadniają z góry czy świadczenia HNS będą dostarczone odpłatnie czy też bezpłatnie. Transakcje, które będą objęte zwrotem kosztów, zostają przez NATCO odpowiednio ujęte w umowie wdrożeniowej (IA) HNS. Podpisując SOR, obie strony, państwo wysyłające i państwo gospodarz z góry uzgadniają ceny lub, jeżeli zostanie podjęta taka decyzja, ustalają cenę maksymalną i procedury określania ceny ostatecznej. Zasadą jest stosowanie cen obustronnych (reciprocal pricing). Za zaopatrzenie i usługi logistyczne, dostarczone wojskom państwa wysyłającego, powinny być pobierane takie same opłaty jak za identyczne świadczenia, realizowane na korzyść wojsk własnych. W przypadku świadczeń (dostaw i usług) realizowanych przez organa wojskowe, pobierane są jedynie opłaty dodatkowe, np. koszty ogrzewania udostępnionych obiektów, usług sanitarnych lub pracy personelu

cywilnego w czasie ponadnormatywnym. Powyższa zasada wyklucza ponoszenie kosztów pośrednich, towarzyszących kosztów administracyjnych oraz kosztów zawierania kontraktów i umów. Działania zmierzające do obniżenia kosztów wsparcia obejmują także ulgi celne i podatkowe, związane z pozyskiwaniem dostaw zaopatrzenia oraz usług przez rozwijane siły państwa wysyłającego. Jeżeli strony nie są w stanie dojść do porozumienia w sprawie, przedstawionego wyżej, stosowania cen obustronnych, powinny ceny realizowanych w ramach HNS świadczeń ustalić w drodze negocjacji, kierując się uczciwością i rozsądkiem. Za wyjątkiem władz NATO, instytucji sojuszniczych oraz ich przedstawicieli, bez zgody państwa gospodarza, państwo wysyłające w żaden sposób nie może przekazywać (ani na stałe, ani tymczasowo) świadczeń (dostaw zaopatrzenia i usług) dostarczonych jego siłom w ramach HNS.

Faktury przedkładane po zrealizowaniu świadczenia przez dostawców (zleceniobiorców) są, w terminie **trzech tygodni**, przesyłane do NATCO. Następnie trafiają one do Ministerstwa Obrony Holandji, które dokonuje zapłaty poszczególnym usługodawcom za dostarczone świadczenia (pre-finance) oraz przedstawia przedłożone przez nich faktury państwu wysyłającemu. Ewentualne uwagi oraz zastrzeżenia, dotyczące zastosowanych cen, właściwe organa państwa wysyłającego powinny przysyłać do NATCO, w ciągu **14 dni** od otrzymania faktury. Jeżeli faktury nie budzą zastrzeżeń, zwykle państwo wysyłające dokonuje opłaty bezzwłocznie, nie później niż w ciągu **30 dni**.

3. 11. Wsparcie transportowe

Świadczenia transportowe w ramach HNS są realizowane przez Holandię według standardowych procedur sojuszniczych.²¹ Procedury te są stosowane również w zakresie udzielania zgody na korzystanie z dróg²².

Za ogólne przygotowanie i koordynację wszystkich przedsięwzięć związanych z przemieszczeniem, transportem oraz użyciem urządzeń portowych, odpowiada NATCO. W tym zakresie, podczas etapu przygotowania oraz realizacji HNS, pełni

²¹ STANAG 2156 – Zapotrzebowanie i odpowiedź na zapotrzebowanie na środki transportu lądowego.

²² STANAG 2154 – Uregulowania w zakresie ruchu po drogach pojazdów wojskowych; STANAG 2155 – Zapotrzebowanie i zgoda na korzystanie z dróg; oraz STANAG 2176 – Procedury przekraczania granic państwowych przez wojskowe transporty drogowe.

ono funkcję SPOC. Za realizację wszystkich przedsięwzięć transportowych, w ramach HNS, zgodnie z ustaleniami dokonanymi przez NATCO, odpowiada wspomniana już wyżej (patrz rys. 1) **Organizacja ds. Ruchu i Transportu (DMTO)**. Organizacji tej podporządkowane są: **Centrum Koordynacji Ruchu i Transportu (Movement & Transportation Co-ordination Centre – MTCC)**, odpowiedzialne za przygotowanie i realizację przedsięwzięć przemieszczenia wojsk, trzy **Komendy Ruchu i Transportu (Defence Movement & Transportation Commands – DMTC)**, odpowiedzialne za przygotowanie i realizację przedsięwzięć transportowych, oraz **Ośrodki Kierowania Ruchem (Movement Control Centre – MCCs)**, **Oddziały Kolejowe (Railway Detachments – Rwy Dets)** i **Terenowe Zespoły Pomocy w Portach (Local Port Assistance Teams – LPATs)**.

Za kierowanie ruchem i transportem odpowiada państwo gospodarz. W przypadku zaistnienia takich potrzeb, działania w tym zakresie prowadzone są w ścisłym współdziałaniu z właściwymi instytucjami (organami) państwa wysyłającego, lub (stosownie do sytuacji) z właściwym dowództwem NATO.

Ilość wojskowych środków **transportu drogowego** jest bardzo ograniczona, stąd wsparcie w tym zakresie może być realizowane również środkami komercyjnymi. Biorąc pod uwagę powyższe, państwo wysyłające musi w pierwszej kolejności, przed złożeniem zapotrzebowania na HNS, przewidywać wykorzystanie, do realizacji planowanych zadań, własnych środków tego rodzaju transportu. Zapotrzebowanie na środki transportu drogowego (zgodnie z procedurami sojuszniczymi, zawartymi w STANAG 2156) powinny być przedłożone do NATCO lub RMC z wyprzedzeniem nie mniejszym niż 48 godzin²³. Jeżeli normy te nie mogą być zachowane przez państwo wysyłające, powinno ono zastosować procedury zawarte w STANAG 2165. Państwo wysyłające również odpowiada za załadunek i rozładunek pojazdów, dostarczonych w ramach HNS.

²³ Ten sam czas obowiązuje w przypadku zapotrzebowania pojazdów (środków) przeznaczonych do transportu sprzętu i urządzeń specjalnych (o nietypowych wymiarach lub masie przekraczającej normy).

Przemieszczając się po drogach z (lub do) SPOD (lub SPOE), w celu uniknięcia koncentracji pojazdów i wyposażenia, a tym samym spowodowania zmniejszenia przepustowości dróg, należy jak najszybciej zwalniać nabrzeża portowe²⁴. W przypadku przemieszczania się po drogach z (lub do) APOD (lub APOE), przewóz stanów osobowych jest realizowany cywilnymi środkami transportu (autobusami)²⁵. Dalsze przemieszczenia, z (lub do) rejonu wyczekiwania pojazdów do (lub z) rejonów ześrodkowania lub rejonów przejściowych powinny być realizowane w grupach 10 i więcej pojazdów. Wymagane jest jednocześnie posiadanie zgody na przejazd²⁶. We wszystkich przedstawionych wyżej przypadkach ruch na drogach jest kontrolowany przez właściwą DMTC.

W sytuacji przekraczania przez pojazdy drogowe granicy państwowej Holandii wymagane jest posiadanie następujących dokumentów: wojskowa karta identyfikacyjna ze zdjęciem, standardowy rozkaz podróży²⁷, prawo jazdy, dokumenty pojazdu oraz (dla pojedynczych pojazdów) dokumenty celne. Zgoda na przemieszczenie jest wymagana w przypadku grupy 10 lub więcej pojazdów, podczas przekraczania granicy państwowej Holandii z Niemcami oraz Holandii z Belgią. Wszystkie zapotrzebowania na korzystanie z dróg muszą być przedkładane poprzez RMC do NATCO.

Naprawa awaryjna, jak też holowanie uszkodzonych pojazdów należy, przede wszystkim, do obowiązków państwa wysyłającego. W szczególnych przypadkach, w ograniczonym zakresie (głównie środkami komercyjnymi), mogą być realizowane doraźnie, poprzez RMC. Kierowanie ruchem na drogach realizowane jest, w ścisłym współdziałaniu z właściwymi organami państwa wysyłającego, przez DMTO.

W zakresie **transportu kolejowego**, zapotrzebowania doraźne państwa wysyłającego na środki tego rodzaju (jak wyżej, zgodnie z procedurami określonymi w

²⁴ Przemieszczenia do (lub z) rejonu wyczekiwania pojazdów powinny odbywać się w grupach składających się z 5-9 pojazdów, sposobem wahadlowym.

²⁵ W tej sytuacji również, przemieszczenie powinno odbywać się w grupach składających się z 5-9 pojazdów. W wyjątkowych wypadkach (np. gdy miejsce docelowego przeznaczenia znajduje się poza terytorium Holandii) personel (w zależności od liczby pasażerów) może być przewieziony transportem kolejowym.

²⁶ Otrzymanie takiej zgody jest niezbędne także w przypadku każdego pojazdu przewożącego materiały niebezpieczne, każdego pojazdu o nietypowych wymiarach, jak też masie przekraczającej stosowne normy (STANAG 2154). Jednocześnie, posiadanie zgody na przejazd nie jest wymagane podczas przemieszczenia mniej niż 10 pojazdów po drogach niekontrolowanych.

²⁷ STANAG 2026 – Rozkaz podróży NATO.

STANAG 2156) również muszą być przedkładane do NATCO/RMC²⁸. W przypadku potrzeb państwa wysyłającego, DMTO odpowiada za wymianę informacji pomiędzy NATCO i właściwym przedstawicielem przewoźnika kolejowego. Holenderski narodowy przewoźnik kolejowy (NS) odpowiada, w tym przypadku, za koordynację przewozów, dokumentację przewozową, utrzymanie linii kolejowych oraz transport personelu i wyposażenia. W ścisłym współdziałaniu z DMTO/MTCC także kieruje on ruchem na szlakach kolejowych. Do obowiązków państwa gospodarza należy załadunek i rozładunek wagonów oraz zabezpieczenie ładunku i jego ochrona (eskortowanie). W przypadku przekraczania granicy państwowej Holandii, personel eskortujący musi posiadać wymaganą dokumentację, w tym dokumenty celne. Porad dotyczących wymogów załadowania i rozładowania transportu kolejowego oraz pomocy w punktach przekraczania granicy udzielają, wspomniane już wyżej, Oddziały Kolejowe.

W zakresie **transportu śródlądowego**, DMTO pośredniczy w pozyskiwaniu niezbędnych środków tego rodzaju transportu. Wraz z MTCC koordynuje ona, z właścicielem tych środków, plan przewozu i przebieg tras żeglugowych oraz kieruje ruchem na wodach śródlądowych. Również w przypadku tego rodzaju transportu, państwo wysyłające powinno stosować procedury zawarte w STANAG 2165.

3. 12. Wsparcie w zakresie dostaw paliw

Materiały pędne i smary (środki klasy III) są dostarczane z holenderskich, wojskowych stacji mps (dla grup pojazdów, poruszających się w kolumnach), ze stacji cywilnych (głównie dla pojedynczych pojazdów), z punktów zaopatrywania w mps (na przykład w SPOD) oraz z centralnego europejskiego systemu rurociągów paliwowych (Central European Pipeline System – CEPS)²⁹. Stosowne informacje na temat potrzeb wsparcia w zakresie dostaw mps powinny być zawarte już w COR

²⁸ W przypadku transportu: stanów osobowych, z wyprzedzeniem przynajmniej 48 godzin, stanów osobowych i ładunków towarowych, przynajmniej 5 dni, natomiast dla ładunków niewymiarowych obowiązuje wyprzedzenie nie mniejsze niż 7 dni. Jeżeli normy te nie mogą być zachowane przez państwo wysyłające, powinno ono zastosować procedury zawarte w STANAG 2165.

²⁹ Pod względem asortymentowym są to: paliwa lotnicze, w tym F-34 (dostępny z CEPS), F-35 (JET A-1) i F-18, jak też paliwa do pojazdów i urządzeń naziemnych, w tym benzyny: F-57 (E-98), bezołowiowa F-67 (E-95) oraz oleje napędowe: F-54 i F-65 (będący mieszkanką paliw F-54 i F-34). Na oddzielną prośbę (zapotrzebowanie) mogą być dostarczane także paliwa innych typów oraz oleje i smary, w ograniczonym zakresie asortymentowym, do pojedynczych egzemplarzy sprzętu oraz pojazdów.

i obejmować: rodzaje oraz przewidywaną, całkowitą ilość paliw, w tym także asortymentów nietypowych, rodzaje oraz przewidywaną, całkowitą ilość olejów i smarów oraz wymaganą lokalizację punktów zaopatrywania³⁰.

Rozliczenia kosztów mps, wydanych przez stacje wojskowe oraz z CEPS, mogą odbywać się (być dokonywane) na podstawie obowiązujących uzgodnień sojuszniczych, lub (jeżeli zostanie to ustalone przez zainteresowane strony) zgodnie z procedurami ustalonymi dla rozliczeń należności za świadczenia dostarczone w ramach HNS, zawartymi w umowie wdrożeniowej (IA). W zakresie dokonywania opłat za mps pobrane ze stacji cywilnych, w przypadku pojedynczych pojazdów obowiązuje stosowanie kart kredytowych lub talonów paliwowych, natomiast w przypadku grup pojazdów (kolumn) stosuje się procedury właściwe dla rozliczeń za świadczenia dostarczone w ramach HNS. Ich stosowanie obowiązuje także w zakresie dokonywania opłat za mps pobrane we wspomnianych wyżej punktach zaopatrywania.

3. 13. Łączność

W ramach HNS, w Holandii istnieje możliwość korzystania ze środków różnych rodzajów łączności, w tym cywilnych i wojskowych linii telefonicznych (analogowych oraz cyfrowych), cywilnych elementów łączności satelitarnej oraz łączności bezprzewodowej (VHF, ZODIAC³¹ itd.). W tym zakresie należy przedstawić w COR: rodzaje środków łączności, typy sprzętu (wyposażenia), rodzaje wymaganych usług pocztowych oraz potrzeby w zakresie zapewnienia zapasowego systemu łączności. Odpowiednio, po uszczegółowieniu informacji, w SOR powinny zostać zapisane: miejsca rozmieszczenia i ilość środków poszczególnych rodzajów łączności oraz typów sprzętu (wyposażenia), rodzaje wymaganych usług pocztowych oraz potrzeby w zakresie ich użycia, jak też (jeżeli jest on potrzebny) szczegółowe wymagania dotyczące systemu zapasowego. Potrzeby w zakresie łączności, zapisane w COR, a następnie w SOR, są rozpatrywane przez personel komórki G-6 sztabu NATCO. To właśnie on wskazuje te wymagania (potrzeby) łączności, które mogą być spełnione.

³⁰ W związku z surowymi ograniczeniami dotyczącymi ochrony środowiska, bez posiadania specjalnych zezwoleń zabrania się prowadzenia jakichkolwiek działań związanych z tankowaniem paliw.

³¹ System ten (wyłącznie) umożliwia przekazywanie informacji niejawnych.

3. 14. Wsparcie medyczne

Poszczególne rodzaje SZ Holandii posiadają własne organa medyczne, podporządkowane operacyjnie właściwemu dowódcy, a funkcjonalnie naczelnym lekarzom poszczególnych RSZ. Wspomniana już wyżej Agencja Usług Medycznych (MSA) zapewnia personel medyczny oraz urządzenia niezbędne do realizacji świadczeń wysokospecjalistycznych. Hospitalizacja sojuszniczego personelu wojskowego prowadzona jest głównie w szpitalach cywilnych.

Możliwości NATCO w zakresie udzielenia wsparcia medycznego są ograniczone do standardowych świadczeń poziomu 1 i 2, realizowanych przez trzy **regionalne oddziały medyczne** (Regional Medical Detachment – **RMD**). Również wspomniana wcześniej sekcja medyczna, będąca elementem każdego oddziału HNS, zapewnia pierwszą pomoc, pomoc ambulatoryjną, opiekę medyczną na poziomie 2, pomoc medyczną w szpitalach cywilnych, opiekę dentyścyczną oraz pomoc sanitarną.

3. 15. Postępowanie w przypadku spowodowania szkód

W czasie działań, szczególnie o dużym rozmachu, istnieje znaczne prawdopodobieństwo powstania szkód w mieniu państwa gospodarza, polegających na zniszczeniu własności prywatnej, czy też państwowej. W związku z tym, podczas takich operacji będą sporządzone meldunki (sprawozdania) o stanie urządzeń udostępnionych w ramach HNS. Co prawda dotychczas nie przygotowano standardowych formatów tych meldunków, jednak jest pewne, że powinny być one opracowywane w relacjach pomiędzy **RMC** i **przedstawicielem władz terenowych** państwa gospodarza oraz **RMC** i **właściwym dowódcą sił państwa wysyłającego**.

W wojskach lądowych Holandii zorganizowano stanowisko specjalisty ds. kontroli zniszczeń. W przypadku powstania szkód w mieniu osób cywilnych, oficer ten może zostać wezwany w celu udzielenia pomocy w zakresie rozpatrzenia zgłaszanych roszczeń. Jest on uprawniony do prowadzenia negocjacji oraz dokonywania kompensacji powstałej szkody.

3. 16. Kontakty ze społeczeństwem

W przypadku prowadzenia działań na terytorium Holandii, przewiduje się zorganizowanie **wspólnego biura obsługi gości** (Joint Visitors Bureau – **JVB**) oraz **wspólnego centrum informacyjnego** (Joint Information Centre – **JIC**), prowadzonych wspólnie, przez państwo wysyłające i Holandię. Tak JVB, jak i JIC powinny zostać założone w SPOD/SPOE (APOD/APOE), jednak raczej nie powinny być one rozmieszczone w tym samym miejscu. Zadaniem biura obsługi gości jest przyjmowanie gości specjalnych (VIP), cywilnych oraz wojskowych, i informowanie ich o przebiegu działań na terytorium Holandii. Centrum informacyjne zajmuje się zaś przekazywaniem stosownych informacji społeczeństwu.

Za kreowanie polityki informacyjnej, w tym określanie zasad informowania społeczeństwa, odpowiada specjalny organ holenderskiego ministerstwa obrony (Directorate of Public Information). W warunkach realizacji zadań jako państwo gospodarz, agencja ta koordynuje swoją politykę informacyjną z odpowiednimi przedstawicielami państwa wysyłającego oraz, w przypadku powstania takich potrzeb, z właściwym dowództwem NATO. Za koordynowanie, przygotowanie i realizację zadań przez JVB oraz zadań informowania społeczeństwa na szczeblu operacyjnym, ze strony Holandii – jako państwa gospodarza, odpowiedzialne jest NATCO. Jednocześnie, przedstawiciele dowództw NATCO lub RMC pełnią obowiązki reprezentującego państwo gospodarza „współ-kierownika” JVB i JIC.

W tym zakresie, **w COR muszą być zawarte** propozycje: w zakresie zasad zapraszania gości (osób wizytujących), w zakresie reguł przekazywania informacji do wiadomości publicznej oraz w zakresie podziału stosownych kosztów powyższych działań. Na podstawie zapisów dokonanych w COR oraz wytycznych holenderskiego ministra obrony, we współdziałaniu z państwem wysyłającym, NATCO koordynuje przedsięwzięcia przygotowania i realizacji zadań przez JVB i JIC. **SOR musi obejmować** w tym zakresie: wymagania w zakresie stosownych obiektów infrastruktury, ich wyposażenia i personelu (obsługi), jak też stosownych potrzeb logistycznych, transportowych i w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa oraz ochrony osobistej.

3. 17. Przekraczanie granicy państwowej

Rząd Holandii i rządy kilku innych państw sojuszniczych, m.in. USA oraz W. Brytanii, opracowały regulacje dotyczące przekraczania granic Holandii przez siły zbrojne tych państw. Personel tych sił, w tym także osoby cywilne, powinien posiadać odpowiednie dokumenty tożsamości oraz inne dokumenty, w celu przedstawienia ich, na żądanie, podczas przekraczania granicy państwowej Holandii. Dla personelu wojskowego są to: wojskowa karta identyfikacyjna ze zdjęciem oraz standardowy (STANAG 2016), indywidualny lub grupowy, rozkaz podróży. Personel cywilny winien posiadać stosowny wpis w paszporcie (adnotację potwierdzającą status jego posiadacza). Kierowcy pojazdów mechanicznych powinni posiadać dodatkowo, oprócz wyżej wymienionych dokumentów, ważne prawo jazdy oraz dokumenty pojazdu.

3. 18. Pozyskiwanie siły roboczej

Niezbędna, w ramach HNS, siła robocza pozyskiwana jest z lokalnych agencji zatrudnienia, przez NATCO lub RMC. Stosowne potrzeby w tym zakresie muszą zostać zawarte i przedłożone w SOR.

3. 19. Problematyka celna

Na podstawie zgody wyrażonej przez państwo gospodarza, państwa wysyłające mogą sprowadzać (wwozić) bez cła i opodatkowania wyposażenie należące do wydzielanych przez nie sił, wraz z odpowiednimi ilościami zapasów zaopatrzenia oraz inne środki, przeznaczone do ich wyłącznego użytku. Jednocześnie sprzęt ten i środki powinny zostać uwzględnione w deklaracji celnej. W przypadku ćwiczeń problematyka ta powinna być treścią oddzielnych, specjalnych uzgodnień. Ich wyniki powinny znaleźć odzwierciedlenie w SOR.

Oprócz działań doraźnych, podejmowanych w ramach przygotowania oraz przeprowadzenia ćwiczenia sojuszniczego „STRONG RESOLVE 2002”, związanego z udzieleniem wsparcia przez nasze państwo, potrzeba nam opracowania rozwiązań

systemowych w zakresie HNS. Pewne z podjętych czynności, przybliżających nas do osiągnięcia tego celu³², napawają optymizmem, jednak czeka nas jeszcze mnóstwo pracy. Wydaje się, że mamy w tym przypadku do czynienia ze swoistą „górami lodową”. Nie posiadając własnych, bogatych doświadczeń, możemy, a wręcz musimy skorzystać z dorobku innych państw. Niewątpliwie dużą wartość (nawet w opinii władz NATO) ma Model NTC, którego integralną częścią są załączniki narodowe. Zawierają one wiele cennych informacji i wskazówek. Powinni je znać oraz korzystać z nich nie tylko potencjalni odbiorcy świadczeń HNS, realizowanych przez te państwa, ale także twórcy zasad i założeń organizacyjnych oraz koncepcji HNS w naszym kraju.

³² Jedną z nich jest Decyzja Ministra Obrony Narodowej nr 260/MON z dnia 25 października 2001 r. w sprawie wdrożenia w resorcie Obrony Narodowej koncepcji realizacji zadań wynikających z obowiązków państwa gospodarza oraz państwa wysyłającego (HNS).

ZAKOŃCZENIE

W niniejszym opracowaniu autorzy przedstawili wykładnię teorii oraz przykłady procedur przygotowania i realizacji wsparcia przez państwo gospodarza. Należy przy tym zaznaczyć, że zawiera ono nie tylko rozwiązania sojusznicze, ale również narodowe (w tym przypadku, są to doświadczenia Holandii). Zaprezentowane zostały zarówno procedury NATO, jak i tzw. Model NTC. Prawdopodobnie, co sugerują zapisy dokonane w publikacji AJP-4.5, w niedalekiej przyszłości rozwiązania zastosowane przez twórców tego modelu zostaną zasymilowane przez Sojusz.

Zdaniem autorów problematyka HNS obejmuje wiele dziedzin działalności, nie tylko sił zbrojnych, ale także sektora cywilnego. Nie można również tematyki tej ograniczać tylko do sfery logistyki, choć wydaje się, że główny wysiłek spoczywał będzie właśnie na realizacji zadań tego obszaru. Jak wynika z treści zawartych w niniejszym opracowaniu, mogą to być również przedsięwzięcia z zakresu dowodzenia, administracji, czy też zabezpieczenia bojowego. Ważnym obszarem jest również, w tym przypadku, sektor cywilny, w tym jego możliwości i podatność (elastyczność) w zakresie wsparcia. Aby właściwie poruszać się w tej problematyce potrzebna jest także znajomość prawa międzynarodowego, finansów, a także zagadnień celnych.

Poza tym, wsparcie nie powinno być postrzegane jako przedsięwzięcie jednej strony tzn. realizowane li tylko przez dane państwo, pełniące rolę gospodarza. Zadania te dotyczą również państwa wysyłającego, a także właściwych dowództw NATO. Wszyscy z wyżej wymienionych mają w tym procesie do odegrania swoją jakże istotną rolę.

W tym zakresie, niniejsze opracowanie może stanowić nie tylko podstawę do samodzielnego przyswajania wiedzy w zakresie HNS, przez studentów AON, ale też jednocześnie wskazywać kierunki podejmowania i pogłębiania interdyscyplinarnych studiów nad problematyką przygotowania oraz realizacji wsparcia przez państwo gospodarza.

WSTĘPNE/SZCZEGÓŁOWE ZESTWIENIE POTRZEB (SOR)

OGÓLNA WIELKOŚĆ SIŁ, ROZMIESZCZENIE I TERMINY

PAŃSTWO WYSYLAJĄCE lub DOWÓDZTWO _____

SUMARYCZNY SKŁAD SIŁ

LICZBA PERSONELU _____

WAŻNIEJSZY SPRZĘT

POJAZDY: _____

POJAZDY GAŚNIENNICOWE: _____

OKRĘTY: _____

INNE (wyszczególnić): _____

WYSZCZEGÓLNIENIE SIŁ ZGODNIE Z ICH LOKALIZACJĄ (wymienić wę
personelu i ważniejszego sprzętu dla poszczególnych miejsc)

PRZYBYCIE DO PORTÓW WYLADUNKU

DATA

REJONY PROWADZENIA OPERACJI

Wzór strony tytułowej wstępnego/szczegółowego zestawienia potrzeb (SOR), zały
w publikacji AJP-4.5 (ALP-12A).

STATEMENT OF REQUIREMENTS (SOR) ćwiczenie/Operacja:		Strona 1 z ...						
Wstępny ☐ Końcowy ☐ Zmiana ☐		Dane administracyjne:						
ZAPOTRZEBOWUJĄCY		AKCEPTACJA						
PAŃSTWA GOSPODARZA								
1. Numer i data zapotrzebowania:		8.a. Opłaty za świadczenia dokona:						
2. Umowa o wsparciu (podstawa zapotrzebowania):		8.b. Adres:						
3.a. Rodzaj wymaganej pomocy:		8.c. Telefon/ fax:						
3.b. Okres ważności: Od: _____ Do: _____		9.a. Instytucja (jednostka) odbierająca świadczenia:						
3.c. Wymagane miejsce wsparcia:		9.b. POC upoważniony do zgłaszania zmian w SOR: Imię, nazwisko i stopień:						
4.a. Instytucja (organ) upoważniona do zapotrzebowania wsparcia		Adres:						
4.c. Państwo		Telefon/ fax:						
4.b. Składający zapotrzebowanie		10.a. Instytucja (organ) upoważniony do przedkładania zapotrzebowania na wsparcie państwu gospodarzowi						
Imię, nazwisko i stopień:		10.c. Państwo						
Adres:		10.b. Autorzyjący zapotrzebowanie						
Telefon/ fax:		Imię, nazwisko i stopień:						
Podpis i data		Adres:						
		Telefon/ fax:						
		Podpis i data						
WSPARCIE ZAPOTRZEBOWANE		WSPARCIE ZREALIZOWANE						
11. Lp	12. Wyszczególnienie potrzeb (w tym terminy, jeżeli się inne od wymienionych w pkt. 3 b)	13. Ilość	14. Jednostka miary	15. Koszt jednostkowy	16. Przewidywany koszt całkowity	17. Sposób zwrotu kosztów	18. Ilość dostarczonych świadczeń	19. Uwagi
1								
2								
3								
4								
5								

Wzór zestawienia potrzeb (SOR), zawarty w Modelu NTC.

Lp.	Termin	Przedsięwzięcie	Uwagi
1.	E - 7m	Wstępna konferencja planistyczna (IPC) – ogólna koncepcja ćwiczenia – czas trwania, terminy – etapy – cele Opracowanie koncepcji potrzeb (COR)	
2.	E - 6m	Pierwszy rekonesans Wstępne oszacowanie kosztów	
3.	E - 5m	Wdrożenie porozumienia standaryzacyjnego STANAG 2165 Opracowanie projektu zestawienia potrzeb (SOR) Szczegółowe oszacowanie kosztów	Prognozowanie potrzeb transportu kolejowego, drogowego i żeglugi śródlądowej
4.	E - 4m	Główna konferencja planistyczna (MPC) Opracowanie zestawienia potrzeb (SOR) – uszczegółowiony przebieg przemieszczenia – uszczegółowiony plan rozwijania sił	
5.	E - 3m	Rekonesans szczegółowy	
6.	E - 2m	Podpisanie zestawienia potrzeb (SOR) przez państwo wysyłające (SN) i państwo gospodarza (HN), podpisany SOR nabiera znaczenia umowy	
7.	E - 1m	Końcowa konferencja planistyczna (FPC) Uaktualnienie planu przemieszczenia Uaktualnienie planu rozwijania sił	
8.	E	Rozpoczęcie ćwiczenia	
9.	F	Zakończenie ćwiczenia	
10.	F + 15	Sprawozdanie z przebiegu ćwiczenia	
11.	F + 30	Omówienie sprawozdania z przebiegu ćwiczenia	
12.	F + 3m	Rozliczenie kosztów	

E – dzień rozpoczęcia ćwiczenia

F – dzień zakończenia ćwiczenia

Szczegółowy układ czynności przygotowawczych HNS wraz z przykładowymi terminami ich realizacji podczas ćwiczenia, na podstawie Modelu NTC.

WYKAZ NIEKTÓRYCH SKRÓTÓW I POJĘĆ

1. APOD – Air Port of Debarcation	Lotniczy port wylądowal
2. APOE – Air Port of Embarcation	Lotniczy port załadowan
3. CEPS – Central Eurpean Pipeline System	Centralny Europejski rociągów Paliwowych
4. Contingency Plan HNS	Plan sytuacyjny HNS
5. COR – Concept of Requirement	Koncepcja potrzeb
6. Detailed Statement of Requirements	Szczegółowe zestawienie
7. DMTO – Defense Movement and Transport Organisation	Organizacja ds. Ruchu i
8. EOC – Emergency Operation Centre	Centrum działań w nadzwyczajnych
9. FPC – Final Planning Conference	Końcowa konferencja pl
10. GNC – German-Netherlands Corps	Korpus Niemiecko-Hole
11. HNS – Host Nation Support	Wsparcie przez państwo
12. Host Nation – HN	Państwo gospodarz
13. IA – Implementation Arrangement	Umowa wdrożeniowa
14. Initial Statement of Requirements	Wstępne zestawienie pot
15. JHNSP – Joint Host Nation Support Plan	Wspólny plan HNS
16. JIA – Joint Implementation Arrangement	Wspólne uzgodnienia wc
17. JIP – Joint Implementation Plan	Wspólny Plan Wdrożenie

18.	LPAT – Local Port Assistance Team	Terenowy Zespół Pomocy w Porcie
19.	MCC – Movement Control Centre	Ośrodek Kierowania Ruchem
20.	MOU – Memorandum of Understanding	Umowa Ogólna
21.	MPC – Main Planning Conference	Główna konferencja planistyczna
22.	MSA – Medical Support Agency	Agencja Wsparcia Medycznego
23.	MTCC – Movement & Transportation Co-ordination Centre	Centrum Koordynacji Ruchu i Transportu
24.	NATCO – National Command	Dowództwo Narodowe
25.	NCC – National Co-ordination Centre	Narodowe Centrum Koordynacji
26.	NOA – Note of Accession	Nota o akcesji
27.	NSC – National Support Command	Narodowe Dowództwo Wsparcia
28.	NTC – National Territorial Commander	Narodowy Dowódca Terytorialny
29.	NTCC – National Territorial Commanders' Committee	Komitet Narodowych Dowódców Terytorialnych
30.	NTC-Model – National Territorial Commanders' Guidelines for Contingency Deployment	Model NTC – Wytyczne narodowych dowódców terytorialnych do rozwijania sił w określonych sytuacjach
31.	NTCSC – National Territorial Commanders' Steering Committee	Komitet Kierowniczy Narodowych Dowódców Terytorialnych
32.	Opplan – Operational Plan	Plan działań
33.	RMC – Regional Military Command	Regionalne Dowództwo Wojskowe

34. RNLA – Royal Netherlands Army	Wojska Lądowe Holandii
35. Rwy Det – Railway Detachment	Oddział Kolejowy
36. Site Support Book	Zbiór informacji o rozmieszczeniu obiektów i możliwościach udzielenia wsparcia w określonym rejonie
37. SN – Sending Nation	Państwo wysyłające
38. SNLC – Senior NATO Logisticians' Conference	Konferencja Wyższych Logistyków NATO
39. SOR – Statement of Requirements	Zestawienie potrzeb
40. SPOC – Single Point of Contact	Jedyny (centralny) punkt kontaktowy
41. SPOD – Sea Port of Debarcation	Morski port wylądowania
42. SPOE – Sea Port of Embarcation	Morski port załadowania
43. TA – Technical Agreement/ Technical Arrangement	Uzgodnienia techniczne

BIBLIOGRAFIA

1. Air Forces Logistic Doctrine and Procedures (ALP-4.3/ALP-13).
2. Allied Joint Host Nation Support Doctrine and Procedures (AJP-4.5/ALP-12A).
3. Allied Joint Logistic Doctrine (AJP-4 (A)).
4. M. Chojnacki, M. Fornal, Infrastruktura NATO. Charakterystyka Programu Inwestycji NATO na rzecz Bezpieczeństwa (NSIP), AON, Warszawa 2000.
5. W. Drażczyk, Nowe zasady i założenia logistyki NATO w aspekcie zabezpieczenia Sił Powietrznych, AON, Warszawa 1999.
6. W. Drażczyk, Zasady, procedury i zakres udziału logistyki Sił Powietrznych państwa gospodarza w zabezpieczeniu przyjmowanych wojsk NATO (Host Nation Support – HNS), AON, Warszawa 1999.
7. NATO Glossary of Terms and Definitions (AAP-6).
8. NATO Logistics Handbook (wyd. III), SNLC NATO HQ, Brussels 1997.
9. NATO Principles and Policies for HNS Planing (MC 334/1).
10. NATO Principles and Policies for Logistics (MC 319/1).
11. NTC Guidelines for the Provision of Host Nation Support (NTC-Model), 1998.
12. NTC Guidelines for the Provision of Host Nation Support (NTC-Model), NL-Annex, 1999.
13. Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Naczelnym Dowództwem Sił Sprzymierzonych Obszaru Atlantyku w sprawie zapewnienia wsparcia państwa gospodarza dla Sił Zbrojnych NATO i Partnerstwa dla Pokoju podczas ćwiczenia „STRONG RESOLVE 2002”.
14. H. Szafran, Wsparcie pobytu i działań wojsk sojusznicznych na terytorium Polski (Host Nation Support), AON, Warszawa 2000.
15. Umowa między Państwami – Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych, sporządzona w Londynie dnia 19.06.1951 r. (Dz. U. z dnia 29 marca 2000 r.).

Najnowsze publikacje Akademii Obrony Narodowej

do nabycia w Wydziale Wydawniczym AON
al. gen. A. Chruściela, 00-910 Warszawa, tel./faks 681 37 5

- Robert Bojarski – Operacja obronna
- Robert Bojarski – Główne problemy działań operacyjnych
- Jan Czaja – Stolica apostołska wobec integracji europejskiej
- Wojciech Drażczyk – Logistyka sił powietrznych w działaniach wielonarodowych
- Działania (operacje) połączone. Materiały z konferencji naukowej
- Marek Gąska, Andrzej Ciupiński – Międzynarodowe prawo humanitarne
- Marek Gąska – Obronność w aktach prawnych Rzeczypospolitej Polskiej
- Jerzy Groskrejc – Antropologiczne i aksjologiczne aspekty edukacji oficerów
- Jerzy Groskrejc – Nauczyciel w edukacji. Funkcje – kompetencje koncepcje kształcenia
- Henryk Herman – Działania specjalne w wojnach i konfliktach zbrojnych po II wojnie światowej
- Michał Huzarski (red.) – Taktyka ogólna wojsk lądowych
- Kuba Jalożyński – Terroryzm antyizraelski
- Kuba Jalożyński – Terroryzm czy terror kryminalny w Polsce?
- Kuba Jalożyński – Zagrożenie terroryzmem w wybranych krajach Europy zachodniej oraz w Stanach Zjednoczonych
- Tadeusz Jemiolo – Globalizacja. Szanse i zagrożenia
- Jarosław Kardas, Krzysztof Lorant – Wybrane problemy bezpieczeństwa i obronności państwa w opiniach pracowników administracji publicznej
- Waldemar Kitler (red.) – Obrona cywilna (niemilitarna) w obronie narodowej III RP
- Waldemar Kitler – Obrona narodowa w wybranych państwach demokratycznych
- Stanisław Korzeniowski – Żandarmeria wojskowa
- Mirosław Koziński – Umowa offsetowa i inne formy udziału państwa w międzynarodowym obrocie gospodarczym
- Marian Kozub – Lotnictwo w operacjach połączonych
- Roman Kwečka – Informacja w walce zbrojnej
- Zbigniew Lach, Julian Skrzyp, Andrzej Łaszczuk – Wojskowo-geograficzna charakterystyka Niiiec
- Leonard Łukaszk – Europejskie prawo pokoju i bezpieczeństwa
- Józef Marczak (red.) – Samoorganizacja społeczeństwa na rzecz bezpieczeństwa powszechnego. Samoobrona powszechna III RP
- Ireneusz Nowak – Wybrane problemy historii polskiej techniki wojskowej XX wieku. Sprzęt i środki wojsk chemicznych
- Marek Obrusiewicz – Wielonarodowe połączone siły zadaniowe CJTF
- Janusz Płaczek – Ewolucja polskiej myśli obronno-ekonomicznej w latach 1976–2000
- Janusz Płaczek (red.) – Gospodarka obronna Polski w końcu lat dziewięćdziesiątych. Szanse i zagrożenia
- Adam Radomyski – Zagrożenie śmigłowcowe dywizji zmechanizowanej
- Adam Rejmak – Ratownictwo lotnicze
- Piotr Sienkiewicz – 5 wykładów
- Aleksandra Skrabacz – Kobiety w obronie narodowej Polski u progu XXI wieku
- Katarzyna Słaboń – Sytuacja jeńców wojennych w konflikcie iracko-irańskim (1980–198
- Jerzy Słowik – Dowodzenie brygadą zmechanizowaną (pancerną) w natarciu
- Słownik terminów z zakresu psychologii (praca zbiorowa)

- Marek Soloducha, Piotr Malinowski – Użycie artylerii w szczególnych rodzajach działań bojowych
- Henryk Spustek – Wybrane zagadnienia badań operacyjnych i modelowania liniowego
- Zenon Stachowiak – Metodyka i metodologia pisania prac kwalifikacyjnych (licencjackich, magisterskich i podyplomowych)
- Ryszard Szpyra – Powietrzna sztuka operacyjna wybranych państw
- Jarosław Wolejszo, Zbigniew Fiolna – Dowodzenie brygadą zmechanizowaną (pancerną) w obronie
- Janusz Wojtasik (red.) – Studia z dziejów polskiej techniki wojskowej od XVI do XX wieku
- Jerzy Zieliński (red.) – Podstawowe założenia dydaktyki sztuki operacyjnej
- Janusz Zuziak – Dzieje Instytutu Józefa Piłsudskiego w Londynie 1947–1997

w przygotowaniu:

- Jerzy Gotowala – Lotnictwo XXI wieku
- Józef Halik – Metodyka opracowania pracy magisterskiej i studyjnej
- Edward Jan Nalepa – Wojsko wobec polskiego października '56
- Ryszard Stępień (red.) – Edukacja w wyższych szkołach wojskowych

Zamówienia przyjmujemy telefonicznie lub pisemnie
